

Upravnstvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7,
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2,
— Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

„Življenje in svet“

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ul. 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja
vsak ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.—, po raznašal-
cih dostavljena Din 5.— mesečno.
Maribor, Grajski trg št. 7, Telefon
št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglas po
tarifu.

TUDI VČERAJ SO OBČINSKE VOLITVE V ČSR POTEKLE V POPOLNEM REDU

Volili so v 2740 občinah ter ni bilo nobenih pomembnejših incidentov razen v malem obmejnem kraju, kjer so se spopadli henleinovci in nemški socialni demokrati

Praga, 29. maja. h. Danes so bile volitve okrajnih občinskih odborov Velike Prage ter občinskih zastopstev nadaljnjih 2.740 občin. Čeprav so bile v tej drugi etapi v mnogo večjem številu občin kakor prejšnjo nedeljo, je bila agitacija v tisku in v javnosti mnogo manjša kakor v prvem primeru. Vzrok temu je vsekakor splošni položaj Češkoslovaške, kakor tudi dejstvo, da pri volitvah prejšnjo nedeljo v češkoslovaškem političnem taboru ni prišlo do pomembnih izmenjav političnih sil. Razen tega je to dokaz, da češkoslovaški volivec za njihovo strankarsko opredelitev ni potrebna predvolilna agitacija in da jim je mnogo za mir, ki je republikli v sedanjem času potreben.

V mnogih krajih volitev sploh ni bilo, ker so se posamezne strankarske skupine sporazumeno o razdelitvi mandatov ali pa je bila ponekod postavljena samo ena kandidatna lista. Poslednje velja zlasti za nekatere vasi v sudetsko-nemški pokrajini, kjer je kandidirala edinole sudetsko-nemška stranka Konrada Henleina.

Izmed 2.740 občin, kjer so bile danes volitve, jih je 1.660 na Češkem, 740 v Moravski in Šleziji, 20 v Slovaški in 50 v Podkarpatski Rusiji.

Volitve so potekle v polnem redu in miru, kakor so tudi prve prejšnjo nedeljo, in sicer ne samo v Pragi, temveč tudi po vsej ostali republikli. Pokazalo se je, da je v nemških krajih psihoza nekoliko popustila. Posebnih incidentov ni bilo nikjer, le v majhnem kraju ob saški meji, Tisovi, kjer živi samo 5 Čehov in je vse ostalo prebivalstvo nemško, je prišlo nedeljo do spopada med henleinovci in nemškimi socialnimi demokrati. Poseči so morali vmes policisti in orožniki, ki so končno vzpostavili red. Pri spopadu je bil neki henleinovec hudo ranjen, neki nemški socialni demokrat pa lažje. Policija je aretirala 75 izrednikov, med katerimi so po večini pristaši Henleinove stranke. Volitve same so v Tisovi potekle mirno ter so dobili henleinovci 17 mandatov, socialni demokrati 4, komunisti pa 3. Glasovi Henleinove stranke so v tem kraju narasli za 25 odstotkov. V ostalem se drugod po republikli, kakor že rečemo, ni pripetil noben važnejši incident.

Po prvih podatkih so Nemci izmed 2.740 občin, v katerih so bile danes volitve, dobili večino v 823 občinah. V čeških občinah je dobila večino vladna koalicija, predvsem češkoslovaška narodno-socialistična stranka in češkoslovaški agrarci. V slovaških občinah ima pretežno večino Hlinkova stranka.

Nadaljevanje pogajanj s Henleinom jutri

Praga, 29. maja. d. Pariški poslanik dr. Ossuski in londonski poslanik Jan Masaryk sta se vrnila na svoja mesta. Smatra se, da bodo v torek se nadaljevala pogajanja med češkoslovaško vlado in Henleinovo stranko.

Nova Henleinova izjava

Praga, 29. maja. AA. (DNB) Konrad Henlein je sprejel posebnega dopisnika lista »Pesti Hirape« in mu dal izjavo, v kateri se je dotaknil svojega obiska v Angliji. Izrazil je mnenje, da se Velika Britanija zanima za srednjo Evropo samo iz poštenih pobud. Glede sodelovanja med stranko sudetskih Nemcev in madžarsko stranko na Češkoslovaškem, je Henlein dejal, da mora prva kot druga zastopati nacionalne interese. Zaradi pravične notranje ureditve češkoslovaške morata obe ti dve stranki delati na to, da se odstrani sistem, ki nosi pečat centralizma.

Ameriški Slovaki pri Hlinki

Ružomberk, 29. maja. d. Delegacija ameriških Slovakov je prispela včeraj v Ružomberk na Slovaškem, da obišče patra Hlinko, ki leži tam bolan. Voditelj delegacije Hledko je v svojem nagovoru na patra Hlinko poudarjal, da so Slovaki prišli v Češkoslovaško, da proglašajo ljubezen in sporazum med Čehi in Slovaki in skupni domovini. Delegacija je izročila patru Hlinki original pittsburske pogodbe.

Znatno pomirjenje

London, 29. maja. d. Angleški veleposlanik Henderson v Berlinu je bil včeraj v znanem uradu, kjer je konferiral z državnim tajnikom Weizsäckerjem. Sodi se, da sta mogla konstatirati ublažitve splošne napetosti. Delegat zunanjega ministrstva sir Strang je bil včeraj v Berlinu vse popoldne v družbi z angleškim veleposlanikom. Angleška javnost stoji pod vtisom, da je nastopilo precejšnje pomirjenje. Prispelo so vesti, ki pravijo, da so v Berlinu nasvetovali Henleinu, naj v svojih zahtevah ne gre do skrajnosti. Kot dokaz pomirjenja se smatra v londonskih krogih tudi dejstvo, da sta bila dva nemška polka, ki sta garnizirala na Dunaju, premeščena nazaj v Nemčijo. Tudi vesti iz Pariza kažejo, da so francoski krogi dosti optimistično razpoloženi, čeprav smatrajo, da nevarnost še ni minila in da je tretja stalna največje čuječnosti. Iz angleških uradnih krogov ni bilo dobiti danes notenih obvestil. Držijo se skrajno rezervirano. Včeraj je minister Simon v nekem govoru v svojem v llnem okraju poudarjal, da se Anglija nikjer ne želi vmešavati, pač pa dela povsod

za pomirjenje. Če bomo storili vse, kar moremo, da odstranimo vzroke, ki bi mogli dovesti do vojne in če se bomo podrudili, da težkoče lojalno odklanjamo, odkoderkoli naj prihajajo, potem vojna ni neizogibna.

Ameriški poziv

Washington, 29. maja. d. Državni tajnik za zunanje zadeve Hull je v razgovoru z zastopniki glavnih ameriških listov izjavil: Zedinjene države opazujejo položaj v srednji Evropi z veliko pozornostjo in skrbjo ter nujno želijo, da bi se očuval mir. Ameriški narod se zaveda, da želijo vsi narodi sveta trajen mir in napredek. Zedinjene države vodijo napram položaju v Evropi politiko, ki je povsem neodvisna. One se doslej tudi v srednje-evropski konflikt niso vmešavale, vendar pa je državni tajnik Hull naznačil, da bi Amerika ne mogla ravnodušno gledati če bi pretela nevarnost teritorialni integralnosti češkoslovaške republike. Amerika doslej ni intervenirala niti v Pragi niti v Berlinu, toda ameriški narod poziva Nemčijo in Češkoslovaško, naj storita vse, da se v sudetsko-nemškem vprašanju doseže miren sporazum.

Washington, 29. maja. AA. (Havas) Najnovejšje izjave Hulla tolmačijo v njegovi okolici kot dejanje, s katerim se izraža želja ameriške vlade, da precizira svoje stališče glede Češkoslovaške. Hull je to svojo izjavo napovedal že preteklo nedeljo, a jo je podal šele včeraj, dan pred volitvami na Češkoslovaškem, in sicer zato, da bi bilo prebivalstvo v vsakem primeru poučeno, če bi se položaj poslabšal. Hull je podal svojo izjavo v tako imenovanem »visokem tonu«. Izjava ima bržkone namen, da pripravi ameriško javno mnenje za primer resnega stanja, in zato tudi vsebuje moralno obsodbo morebitnega napadalca. Hullova izjva je podobna oni, ki jo je svojčas podal v »cvi z abesinskim vprašanjem.

Obisk kardinala Verdierja v Pragi

Praga, 29. maja. d. Pariški kardinal Verdier bo prispel v četrtek iz Budimpešte v Prago, kjer ga bo sprejel prezident republikli.

Otvoritev sokolskih zletnih dni v Pragi

Praga, 29. maja. h. Danes je bil otvoren praški sokolski zlet z nastopom nad 20.000 učencev praških šol. Nastopu, ki ga je močno motilo deževno vreme, v katerem so otroci precej trpeli, je prisostvovalo nad 65.000 ljudi ki so z ogromnim navdušenjem pozdravljali šolsko mladino. Tuji, ki so prisostvovali javni telovadbi, so splošno izraža-

li svoje občudovanje nad navdušenjem praškega občinstva in nad nastopom šolskih otrok, ki je izredno lepo uspel. Posebno so izražali svoje občudovanje, da se more v sedanjih napetih razmerah izvesti kaj tako veličastnega. Ker je že nastop šolskih otrok uspel nad vse pričakovanje, se more upati, da bodo prihodnji dnevi vseslovaškega sokolskega zleta v Pragi pokazali še lepše upehe vztrajnega sokolskega dela.

Čsl. narod strnjen ob prezidentu dr. Benešu

Praga, 29. maja. d. Po vsej Češkoslovaški republikli so včeraj praznovali rojstni dan prezidenta s posebno prisrčnostjo in slovesnostjo. Ves narod je bil složen v občutku, da ima v svojem prezidentu moža, ki mu je v teh težkih časih najzanesljivejši voditelj. Zato so bile manifestacije povsod prave ljudske manifestacije, v katerih se je izražala ne samo simpatija do prezidenta, temveč tudi samozavest in optimizem češkoslovaškega naroda. Kakor je v teh kritičnih časih naravno, so imele proslave prezidentovega rojstnega dne še posebno poudarjen vojaški značaj in narod je porabil priliko, da je povsod izkazoval vojski svoje neomejeno zaupanje in svoje simpatije.

V češkoslovaški javnosti so sprejeli z največjim zadovoljstvom, ker je dal letos rojstni dan prezidenta republike v prijateljskih državah povod za posebno manifestantne izjave simpatij in solidarnosti s češkoslovaškim narodom.

Proslava dr. Beneša v Zagrebu

Zagreb, 29. maja. o. Dopoldne so v dvorani Češkoslovaškega doma slovesno proslavili rojstni dan prezidenta dr. Beneša. Orkester češkoslovaške kolonije je najprej odsviral potpuri slovanskih pesmi, nakar je predsednik češkoslovaške prosvetne zveze v Jugoslaviji univ. prof. dr. Smetanka opisal življenje in zaslugе prezidenta dr. Beneša ter prečital pozdravno brzojavko, ki mu čestila k njegovemu življenjskemu jubileju. Sledile so deklaracije mladine, opis življenja prezidenta dr. Beneša, v imenu JCL pa je govoril prof. dr. Lujo Thaller ki je poudarjal da veruje v mnogo češkoslovaške demokracije, ker temelji na pravici. Nato je pozdravil generalnega konzula Františka Rešla ter mu izrazil čustva brejske ljubezni in vdanosti do češkoslovaškega naroda. Godba je odsvirala češkoslovaško himno, generalni konzul Reš pa se je zahvalil vsem govornikom za iskrene izjave prijateljstva do češkoslovaškega naroda. Ob koncu njegovega govora je godba odsvirala jugoslovensko himno. Proslavi je prisostvoval tudi zagrebški župan dr. Pejčić.

S španskih bojišč

Boji se nadaljujejo z vso ogorčenostjo ob vzožju Pirenejev in na teruelskem bojišču

Barcelona, 29. maja. AA. Francove čete, ki se bore v odseku Villa france del Cid so danes prispelo do črte Rio Seco.

Uradno poročilo barcelonskega poveljstva pravi, da so republikanske čete včeraj z uspehom nadaljevale boje, priznava pa, da se je nacionalistom posrečilo zavzeti nekatere višine.

Italijanski kontrolni oficir izpuščen

Rim, 29. maja. o. Francoski diplomatski zastopnik v Barceloni je na podlagi pooblastila, ki ga je prejel od londonskega odbora za nevmišavanje, posredoval pri katalonskih oblasteh, da so izpuščeni iz zapore italijanskega oficirja in člana mednarodne pomorske kontrolne komisije Mezzacapa. O tem je bil v Barceloni objavljen komunik, ki pravi: Mezzacapa se je kot agent odbora za nevmišavanje pripeljal z angleškim parnikom »Greatendom« v Valencijo. Prav tedaj

so nacionalistična letala napadla luko. Več bomb je zadelo tudi parnik, in se je morala njegova posadka izkreati. Italijanskega oficirja so varnostni organi prijeli in poslali v Barcelono, kjer je do petka zvečer ostal v zaporu, bil pa je že na britansko intervencijo izpuščen. Ko je intervenirala še Francija, je bil odposlan v Perpignan, kamor ga je spremljal zastopnik barcelonske vlade. V Perpignanu mu je španski konzul izdal dokument, s katerim je lahko nemoteno odpotoval v Italijo.

Francova delegacija v Italiji

Rim, 29. maja. w. Danes so po vsej Italiji proslavili dan solidarnosti s Francovo Španijo. V Rim je dispal deloma z letali, deloma pa na italijanski vojni ladji posebna delegacija generala Franca, ki jo tvorijo po večini voditelji falangistov. Delegacija je sodelovala pri današnjih manifestacijah in so Španci govorili na zborovanjih v desetih večjih mestih.

Razširjenje trgovinske pogodbe med Italijo in Nemčijo

Rim, 29. maja. o. Danes je bil podpisan protokol, s katerim se italijansko-nemška trgovinska pogodba razširja tudi na Avstrijo. Obenem se razširjajo na Avstrijsko tudi vse italijansko-nemške konvencije o trgovskem prometu, trgovskih plačilih in olajšavah, ki se tičejo turizma.

Pogajanja z Nemčijo o izkoriščanju luke v Trstu

Trst, 29. maja. w. Pogajanja med Italijo in Nemčijo o skupnem izkoriščanju tržaške luke ugodno napredujejo. Nemške paronlove družbe kažejo veliko zanimanje za Trst. Po dosedanjih dogovorih bo dosegel volumen blagovnega prometa 3 milijone ton, v par letih pa naj se promet še podvoji.

Lep dar: Zgodbe brez groze

Novinarski kongres v Zagrebu

Prihodnje leto bo Jugoslovensko novinarsko udruženje proslavilo 20 letnico svojega obstoja

Zagreb, 29. maja. o. Dopoldne je bil v beli dvorani Novinarskega doma kongres vseh sekcij Jugoslovanskega novinarskega udruženja. Zborovanje je poteklo naglo in v popolnem sporazumu, ker so bila že na smučnji seji centralne uprave sporazumno urejena vsa vprašanja. Kongresu so prisostvovali zastopnik predsednika vlade dr. Kosta Luković, šef Centralnega presbiroja, ban dr. Ružić, zagrebški župan dr. Pejčić, zastopnik komandanta armije divizijski general Arandjelović, komandant divizije general Antić, predsednik zagrebskega Penkluba dr. Livadić ter predsednik zveze grafičnih podjetij Jugoslavije in združenja tiskarskih podjetij savske banovine Slavko Kovačić.

Kongres je otvoril ob 9.30 dosedanj predsednik centralne uprave Andra Milosavljević, urednik »Politike«, ki je ugotovil, da je zastopanih vseh pet sekcij s polnim številom delegatov. Nato je predlagal, naj se odposljejo pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, Nj. Vis. knezu namestniku in predsedniku vlade, kar je bilo sprejeto s splošnim odobravanjem.

Brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. se glasi:

JNU pošilja s svoje glavne skupščine v Zagrebu izjave globoke udanosti in zvestobe Vašemu Veličanstvu in vzvišenemu kraljevskemu domu.

Brzojavka Nj. Vel. knezu Pavlu se glasi: S svoje glavne letne skupščine v Zagrebu pošilja JNU Vašemu kr. Visočanstvu najtoplejšje izjave udanosti in prepričanju, da bo imelo v Vas višokega zaščitnika v svojih težnjah za ustvaritev življenjskega vprašanja, pokojninskega zavarovanja svojih članov.

Tudi v pozdravni brzojavki predsedniku vlade se poudarja predvsem zahteva jugoslovanskih novinarjev, da se dokočno reši vprašanje njihovega pokojninskega zavarovanja.

Nato je šef Centralnega presbiroja dr. Luković pozdravil v imenu vlade zastopnike novinarjev in jim želel popoln uspeh v njihovem delu.

Predsednik Milosavljević je pozdravil vse odličnice in počastil spomin tovarišev, ki so umrli v preteklem letu, nato pa je nadaljeval: Mi smo zastavili vse sile, da se nam končno da priznanje za naše požrtvovalno delo. V svojem delu se nismo ball nobenih žrtve; dali smo vse, kar smo mogli, da bi jugoslovanski novinarji prišli pred starostjo vsaj v vrsto onih zasebnih nameščenecov, ki jim je z zakonom že zagotovljeno pokojninsko zavarovanje. Žal mi, ki ves svoj čas posvečamo drugim, ki se glasno borimo, da bi zaščitili druge, sami še nismo za starost zavarovani, vendar pa se pred nami še odprte možnosti. Vlada je bila s finančnim zakonom pooblaščen, da ustvari tudi naše pokojninsko zavarovanje, ter smo prepričani, da jugoslovanski novinarji ne bodo ostali zadnji. Pred nami je obnem redek jubilej. V teku našega novinarskega leta, ki se pričinja z današnjim dnem, bo preteklo 20 let obstoja naše novinarske organizacije. Ustanovljeno l. 1919 v Zagrebu bo Jugoslovensko novinarsko udruženje praznovalo l. 1939 svojo 20-letnico in zato upamo s polno pravico, da bomo vsaj v jubilejnem letu dosegli, kar se doslej iz številnih razlogov, vendar pa ne po naši krivdi, ni moglo uresničiti. Zato predlagam, da že na tej skup. napovemo svoj bodoči kongres v našem Zagrebu, kongres vseh jugoslovanskih novinarjev, na katerem bomo proslavili svoj jubilej, in upam, tudi uresničenje našega splošnega stremjenja, našega pokojninskega zavarovanja. V upanju, da se bo uresničilo, prosim, da sprejmete moj predlog o proslavi 20-letnega dela novinarjev v organizaciji JNU, v kateri smo delali za narodne in državne interese. JNU je bilo sprva samo reprezentativno udruženje, sedaj je stanovsko in upamo, da bo v bodočnosti postalo sindikalno udruženje.

Tajniško in blagajniško poročilo je podal Maksim Mrzljak-Dvorski, dopisnik inozemskega tiska. V svojem poročilu je opisal delo centralne uprave po lanskem kongresu na Palincu pri Subotici, ki je sklepal v glavnem o pokojninskem zavarovanju novinarjev. Dosežen je bil uspeh, da je bil sprejet v finančni zakon amandma, po katerem se ima pokojninsko zavarovanje novinarjev rešiti s posebno uredbo z zakonsko veljavo v treh mesecih ter razširiti splošno zavarovanje zasebnih nameščenecov tudi na novinarje, seveda z znatno gnotno podporo. (V Sloveniji so novinarji že zavarovani pri Pokojninskem zavodu. Op. u.) Potem je naglasil splošno željo novinarjev, da bi dobili nov bolj svobodoumen zakon o tisku, ki bi bil edini regulator tiskovnega režima. Poročal je o borbi proti samozvanim novinarjem ter o zahtevi po zakonski zaščiti novinarskega stanu, ki naj bi se uvedla z novim zakonom o tisku. JNU šteje 464 rednih in 150 pripravnih članov, skupno 614 novinarjev v državi.

Verifikacijski odbor je verificiral vseh 45 pooblastil delegatov. Nadzorni odbor je predlagal dosedanj upravi razrešnico, ki je bila sprejeta soglasno.

Končno je bila soglasno izvoljena nova centralna uprava s predsednikom dr. Brankom Sokolićem, urednikom »Jutarnjega lista« na čelu, ki je predsednik zagrebske sekcije JNU. Letos je namreč prišla na vrsto zagrebska sekcija, da prevzame predsedstvo centralne uprave.

Novi predsednik dr. Sokolić, ki so ga prisotni živahno pozdravili, se je zahvalil tovarišem za zaupanje ter je poudarjal, da se mora sedaj čim prej izvesti pokojninsko

zavarovanje novinarjev in sicer okviru splošnega pokojninskega zavarovanja zasebnih nameščenecov, ker bi bilo sicer zopet odgodeno, če bi čakali na poslednjo rešitev.

Nato je posebni redakcijski odbor, v katerem je bil izmed slovenskih novinarjev glavni urednik »Jutra« Stanko Virant, predložil kongresu naslednjo resolucijo:

Glavna skupščina JNU je sprejela z obžalovanjem na znanje poročilo svoje centralne uprave, da so ostala brez končnega uspeha vsa njena prizadevanja za ustvaritev pokojninskega zavarovanja jugoslovanskih novinarjev. Razume in odobrava, ker je centralna uprava, posvečujoč vse svoje sile rešitvi tega glavnega vprašanja, postavila v stran za gotov čas vsa ostala stanovska vprašanja. Ponovno poziva kr. vlado, naj čim prej izkoristi pooblastilo v letošnjem finančnem zakonu ter uzakoni že izdelano uredbo o pokojninskem zavarovanju poklicnih novinarjev. Pozdravlja vsako akcijo, ki stremi za tem, da reši osnovno vprašanje našega stanu, pokojninsko zavarovanje. V to svrhu poziva vse novinarje, člane JNU, naj se iskreno zavamejo za uresničenje pokojninskega zavarovanja in odstranitev vseh zaprek, ki bi ovirale socialno zavarovanje novinarjev. Nova centralna uprava naj vztraja v teh prizadevanjih, da bo v jubilejnem letu JNU, v katerega stopamo danes in v katerem bo splošni kongres v Zagrebu, vendar že uresničeno pokojninsko zavarovanje, da bi mogli novinarji prosti vseh nadaljnjih skrbi za starost, posvetiti v polni meri svoje sile splošnemu delu za doseglo močne in urejene Jugoslavije.

Predlagana resolucija je bila sprejeta soglasno z živahnim odobravanjem, nakar je predsednik Sokolić zaključil zborovanje.

Po kongresu se je nova centralna uprava konstituirala takole: predsednik dr. Branko Sokolić (Zagreb), I. podpredsednik Andra Milosavljević (Beograd), II. podpredsednik Stanko Virant Ljubljana, tajnik Maksim Mrzljak-Dvorski, blagajnik Milivoje Popović.

Ob pol 13. so se novinarji odpeljali z več avtomobilom na povabilo zagrebskega župana dr. Pejčića v počitniški dom zagrebskega mestnega poglavarstva na Rebru pod Sljemenom, kjer jim je bil prirejen banket. Nocoj so se udeležili slavnostne predstave »Othelac«, v kateri je pel glavno vlogo češki junaški tenor Jan Barton.

Glavna skupščina hrvatskih gasilcev

Zagreb, 29. maja. o. V mestni posvetovalnici je bila dopoldne glavna skupščina gasilske zajednice savske banovine. Na skupščini je zastopalo 91 delegatov 49 žup. Tajnik je omenjal v svojem poročilu tudi stremjenja, da se gasilstvo organizira na podlagi avtonomij, kar pa se ni moglo izvesti čez noč. Ta želja je dovedla 15. avgusta lani do znanega predloga, naj izstopi gasilska zajednica savske banovine iz državne gasilske zveze. Tedaj so delegati gasilske zajednice savske banovine podali ostavke na svoja mesta v državni gasilski zvezi. Prečitani je bil nato predlog Marjana Dolanskega, ki pravi, da skupščina odobrava postopek svojih delegatov zajednice v gasilski zvezi ter ugotavlja, da je gasilstvo v zadostnem številu po svojih družnih in župah sprejelo lanskeoletno resolucijo o avtonomiji posameznih gasilskih organizacij. Obnem naroča resolucija gasilski zajednici savske banovine, naj stopi v ožje sodelovanje z gasilsko zajednico dravske banovine v Ljubljani, ki je glede organizacije gasilstva zavzela enako stališče kakor gasilska zajednica savske banovine. Načelno je bilo sklenjeno, da pošlje gasilska zajednica savske banovine svoje delegate v državno gasilsko zvezo, vendar pa s točno določenimi navodili.

Nemški katoliki in evharistični kongres v Budimpešti

Berlin, 29. maja. d. Berlinski katoliški škof Preysing je pozval vse župne urade, naj v času evharističnega kongresa prirejejo svečane službe božje v znak solidarnosti nemških katolikov z ostalim katoliškim svetom. Danes je bila v škofiji cerkvi v Berlinu svečana služba božja, ki jo je celebriral škof Preysing, ki se je v svoji pridigi pridružil idejam evharističnega kongresa.

XVIII. Ljubljanski veleesejem
43. razstavna prireditvev
4. do 13. junija

Polovična vozilna na železnici. Pri blagajnah železn. postaj kupite rumeno železnico izkaznico za din 2.—.

Sejmišče obsega 40.000 m², preko 600 razstavljavcev 14 držav.

Posebne razstave: »Cesta« - Francija - Pohoštvo - Avtomobili - Tekstil - Ženska domača obrt. Lepo zabavišče.

10. — 12. junija: III. državni trgovski kongres.

Devet polnih vagonov je zdrvelo v propast

Velika železniška nesreča v Slovenjem Gradcu — šest oseb se je komaj rešilo

Slovenj Gradec, 29. maja. Včeraj se je v Mislinju utrgalo 9 vagonov mešanega vlaka, ki je odpeljal iz Slovenjegrada ob 12.13. Vsi vagoni so bili naloženi z lesom. Na njih sta bila dva zavirača, ki sta pa pravčasno skočila iz drvečih vagonov in si tako rešila življenje.

V pičlih osmih minutah so vagoni z neznanom brzino predrveli 15 km dolgo progo do Slovenjegrada, kjer so se na glavni postaji zaradi prestavljenih kretnic iztrgali. Učinek iztrganja je bil strašen. Vsa proga je na 50 m naravnost iztrgana, del nasipa porušen in vsi vagoni, polni lesa, razliti. Nekaterim vagonom je iztrgalo kolesa, drugi so zopet popolnoma narobe obrnjeni, da mole kolesa kvišku.

Drveči vagoni so vzdolž proge porušili vse kretnice, 1 km pred postajo Dovože pa pregazili motorno derezino mariborske progovne sekcije, na kateri so se nahajali 3 člani sekcije in šofer. Posadka na derezini je opazila drveče vagon komaj 100 m pred seboj in si je v zadnjem trenutku s skokom iz derezine rešila življenje. Sreča v nesreči je, da se niso rešali z drvečimi vagoni na katerem izmed mnogoštevilnih ovinkov, ker bi vsi štirje našli strašno smrt pod vagoni. Vagoni so derezino zdrobili na drobne kose ter nekatere izmed njih celo zagnali 50 m daleč.

Velika sreča v tej nesreči je tudi, da niso potegnili vagoni za seboj obeh osebnih vozov, ki sta bila priključena na mešani vlak in ki sta k sreči ostala v Slovenjem Gradcu. Tako ta nesreča vsaj ni zahtevala človeških žrtvev.

Na kraju nesreče se je zbrala velika množica ljudi. Kmalu po nesreči je prispejala tudi komisija sreskega načelstva pod vodstvom načelnika g. dr. Franca Hrašovca in orožniki. Naposled je prispejala tudi komisija železniške direkcije.

je. Promet je popolnoma onemogočen ter se mora vršiti s prestopanjem. Zaradi tega imajo tudi vsi vlaki velike zamude. V Slovenj Gradec so ob 16. uri prispeli progovni delavci iz Dravograda ter takoj pričeli s čiščenjem proge in upajo, da bo proga že v ponedeljek sposobna za promet. Gmotna škoda se ceni nad milijon dinarjev. Po dosedanjih izglelih leži edina krivda na pomanjkanju osebja.

Ob tej priliki se prebivalstvo tudi spominja slične nesreče, ki se je zgodila pred 15. leti. Tedaj sta s postaje Slovenj Gradec ušla dva vagona, nato vrnjena s koruzo, in se zaletela km daleč od Slovenjegrada v osebni vlak. Nesreča je takrat zahtevala dve smrtni žrtvi, večje število oseb pa je bilo močno ranjenih.

Pod vlak je skočila

Slovenj Gradec, 29. maja. Včeraj zjutraj se je vrgla v Dravogradu pri novem banovinskem mostu 32letna zasednica Eliza Kumpoševa iz Crnuč pri Dravogradu pod vlak, ki prihaja ob 11.

Strahovit karambol kapetana Zelenka

Na vožnji v Brežice je pri št. Jerneju trčil z motorjem v avto in obležal s hudimi poškodbami

Novo mesto, 29. maja. Iz Ljubljane se je snoči odpeljal z motorkom domov v Brežice kapetan I. stopnje g. Zelenko. Okrog 19.35 je peljal skozi Novo mesto proti št. Jerneju. Tu ga je doletela na koncu trga nesreča. Od leve strani je izza Majzljve hiše privozil naproti osebni avtomobil šentjerneškega lesnega trgovca g. Frančiča, poln potnikov. Avtomobil je šofiral lastnik sam, ki je privozil iz Škocijana. Motorno kolo s prikolico in avtomobil sta močno trčila skupaj. Posledica je bila strašna. Kapetana je vrglo s sedeža 24 metrov daleč po cesti, kjer je obležal nezavesten, razbitih udov.

iz Pliberka v Dravograd. Lokomotiva je samovoljno odbila ter jo vrgla vzdolž proge, vendar je nesrečni zaradi močnega udarca počila lobjanja. Tudi takojšnja zdravniška pomoč je bila brezuspešna in je nesrečnica na mestu izdihnila. Vzrok samomora so baje nesrečne družinske razmere.

Mladenič pod kolesjem lokomotive

Maribor, 29. maja. V neposredni bližini tezenskega železniškega postajališta se je pripetila huda nezgoda. 16letni vajenec državnih železnic Ivan Hrin, ki stanuje na Tezmem, je hotel preokrajati slepo progo, ko je pridrvela po tiru lokomotiva, ki je Hrina zgrabila za obleko, ga nekajkrat zavrtela in vrgla preko proge. Hrin je priletel ob nasip s takšno silo, da mu je kožo na glavi dobesedno skalpiralo in je obležal ves v krvi, v nezavesti in s hudimi poškodbami po vsem telesu. Mariborski reševalci so Hrina prepeljali v mariborsko splošno bolnišnico, kjer so mu zdravniki nudili prvo pomoč. Hrin ima najbrže prebito možgansko kost in je njegovo stanje zelo resno.

Kino Matica — Tel. 21-24
SMEH ZABAVA DOVITP
Osma žena Modrobradca Claudette Colbert Gary Cooper

Nezaposleni mladi učitelji so organizirani pod okriljem JUU v posebnem odseku. O blaginjskih zadevah je poročal sekciski blaginjski g. Rado Grum, o Mladinski matici pa upravnik g. Lojze Hreščak. Iznešen je bil predlog, naj bi odšel izhajal »Naš rod« v 9 številkah, v desetem šolskem mesecu pa naj bi prešli šolarji po tri knjige Mladinske matice. Naš rod in po 3 knjige dobe mladinski naročniki za 22 din 50 par. Mladinska matica je imela tekoče šolsko leto okrog 23 tisoč naročnikov po vseh slovenskih šolah. Na predlog litijskega učitelja g. Zvončiča bo uvedla Mladinska matica za svoje naročnike s prihodnjim šolskim letom lepe nagrade, da nudi svojim prijateljem poleg lepega štiva še razna praktična darila.

Predsedniški zbor je nato razpravljal še o stanovskem tisku in sicer o tedniku »Učiteljskem tovarišu«, ki ga ureja g. Ivan Kocijančič ter o pedagoškem mesečniku »Popotnik«, ki ga ureja g. Matija Senkovič v Mariboru. Spridlo dejstva, da bo stopil »Popotnik« z novim šol. letom na prag 60 letnice, je dovolil zbor potrebne kredite, da bo izšel »Popotnik« za jubilej v slavnosti in izdatniški obliki in obliki. Obenem bodo učitelji proslavili 20-letnico Jugoslavije in

prosvetnega napredka naše države in to s posebnim zbornikom. Živahna debata se je razvila okrog vprašanja »Učiteljske tiskarne«, ki je dobila v zadnjem času obilen dotok novih zadržnikov iz vrst organiziranih članov JUU. Učiteljska tiskarna, ki kaže pod vodstvom predsednika g. Hinka Sumra najlepši napredek, bo imela junija izredni občni zbor, ki ji bo dal navodila za nadaljnje delo.

Zatem so bila v razpravi še mnoga druga prosvetna, šolska in stanovska vprašanja. Debata je bila živahna in plodna in so se je udeležili predsedniki skoro vseh šolskih srezov. Storjeni so bili potrebni sklepi, ostale važnejše zadeve, ki jih ni mogel po svoji kompetenci rešiti. Predsedniški zbor pa bo rešila banovinska skupščina JUU in je bilo določeno, da bo ta 11. in 12. julija v Ljubljani.

Predstavniki slovenskega učiteljstva so dokazali na današnjem zboru visoko razumevanje za stanovsko linijo, za napredek našega šolstva in prosvete. Ob koncu je požel predsednik Kumelj, da navzoči trajno delujejo za napredek slovenske šole in kulture. Pozno popoldne je bilo zborovanje v najlepšem redu zaključeno.

Dva vzorna sokolska nastopa v Ljubljani Sokol I., v Mariboru Sokol Matica

Ljubljana, 29. maja. Ob lepem vremenu in izredno veliki udeležbi Sokolstvu naklonjenega občinstva — do 2000 oseb — je Sokol I. Tabor danes otvoril sezono letnih nastopov v župi Ljubljana. Pred pričetkom javne telovadbe, ki je bila določena ob 16. je priridela godba pod taktirko br. Taborja promenačni konc. in med tem je občinstvo zasedlo vse prostore, tako da je znanjalko vstopnic. V velikem številu je prisostvovala nastopu tudi ljubljanska garnizija, rodovi vseh edince.

Na znamenje načelnika br. Lojzeta Lubega je godba zalgrala sokolsko koračnico, nakar so vkorakali na telovadišče praporčaki na čelu velika državna trobojnica, kateri je bila med igranjem državne himne izkazana čast. Po tej svečanosti sta prikoralila na telovadišče moški naraščaj (79) in ženski (35), ki sta zelo dobro in skladno izvedla proste vaje jugoslovenskega Sokolstva za praški zlet. Ljubek je bil nastop 66 deklic z župnimi prostimi vajami, nakar je nastopilo na orodju 10 vrst članstva in naraščaja, ki so bile deležne obilnega odobravanja. 54 dečkov je strumno opravilo župne proste vaje s palicami, nakar smo videli vaje v prostih panogah in raznoterosti, ki so jih izvajali člani, članice in oba naraščaja. Veselo razpoloženje je vzbudilo izmenski tek dece, potem pa so dve vrsti članov in ena vrsta članic nastopili na drugo in dvovisinski bradli.

Vse vaje, zlasti pa one na kroglih, so zbudile pri občinstvu viharno odobravanje in navdušenje. Ko je še moška deca s svojimi uspešnimi igranji dvignila veselo razpoloženje občinstva, je 72 članov in 36 članic odlično izvedlo proste vaje Saveza SKJ za praški zlet. Viharno ploskanje in vzkljkanje se kar ni hotelo početi, ko so telovadci in telovadke zapuščali telovadišče. Slednjici so se zbrali spet vsi oddelki na telovadišču in stvorili krasen lik monograma Sokola, ki je zbudil orkan navdušenja. Za zaključek so vsi oddelki in občinstvo zapeli »Pesem sokolskih legije. Sledil je mimohod

s prapori pred občinstvom, ki je ponovno privedlo Sokolstvu viharne ovacije.

Telovadnemu nastopu so prisostvovali zastopnik vojske brigadni general Dodič, češkoslovaški konzul inž. Mišovsky z gosposo, predstavnik Saveza SKJ, župe in bratskih društev ter zastopniki največje javnega naprednega življenja. Po telovadbi je bila v dvorani Sokolskega doma zabava ob veliki udeležbi občinstva. Sokol I. si je z današnjem nastopom zaslužil tople čestitke.

Maribor, 29. maja

Mariborsko matično sokolsko društvo si je izbralo današnji nedeljo za svoj krasen manifestativni nastop. Popoldne, uro pred nastopom, se je razvila izpred Narodnega doma dolga povorka, ki je med gostim špalirjem pozdravljajočega občinstva korakala na telovadišče v Ljudski vrt. Na čelu spredva je jezдила sokolska konjenica s fanfarami, za prapori pa so se razvrstili v četverostopih vsi telovadeči oddelki: članstvo, naraščaj in deca v krogih ter člani v civilu. Koračnice je vso pot igrala železničarska godba »Drava«, sokolstvo pa je zanosno prepevalo pesem sokolskih legij.

Pred Ljudskim vrtom je bil stik vsega Sokolstva, ki ga je tam zbrana množica burno pozdravljala. Tribune so se mahoma napolnile, ko je Sokolstvo odkorakalo na telovadišče. Razvijal se je pester telovadni spored, uokvirjen v uvodno in zaključno slovesnost s pozdravom državnih zastavi in s petjem himne »Hej Slovania«. Pri 11 točkah sporeda so se odlikovali prav vsi oddelki, a posebno burno priznanje so žele praške proste vaje. Navzlic nalivu in toči so vsi nastopajoči oddelki strumno in pa vztrajno izvedli spored in želi obilo priznanja navdušenega občinstva, ki je enako do konca vztrajalo navzlic vremenski neveselosti. Letošnji nastop Sokola Matica je pokazal sila razveseljiv napredek in je res odlično uspel.

Naši vzgojitelji in naša prosveta

Ljubljana, 29. maja. V dvorani Trgovskega doma so se dopoldne zbrali člani ljubljanske sekcije Jugoslovenskega profsorskega društva na redni občni zbor. V imenu banske uprave sta prisostvovala načelnik prosvetnega oddelka dr. Sušnik in inšpektor Bajuk, prišla pa sta tudi tajnik glavne uprave dr. Radosav Markovič iz Beograda in zastopnik zagrebške sekcije dr. Tkalčić. Zbor je otvoril predsednik Franjo Grafenauer, nato je bil v smislu pravil soglasno izvoljen za predsednika skupščine dr. Rudolf Perharc iz Maribora, za podpredsednika pa prof. Verbič in dr. Šerko. Med živahnim odobravanjem sta bili sprejeti vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in knezunanemistniku Nj. Vis. Pavlu, nato pa se brzojavni pozdravi prosvetnemu ministru Magaraševiću, inšpektorju prosvetnega ministrstva Leskovšku in banu.

Za uveljavljenje posebnega zakona o profesorjih

Dr. Radosav Markovič je po pozdravu podal izbrano poročilo o prizadevanju društva za izboljšanje gmotnega položaja profsorskega stanu po mostarskem kongresu, s katerega so bile odločujočim instancam poslane resolucije s konkretnimi zahtevami. Prvi uspeh je bil, da je bil predsednik društva prof. Radoje Knežević, ki se je najodločneje zavzemal za doseg mostarskih zahtev, upokojen. Vsa borba, da bi bil predsednik reaktiviran, je ostala zaman. V zadnjem času pa se razmere vendarle polagoma obračajo na bolje. Tako je bilo letos deležnih 1897 profesorjev napredovanja, med njimi mnogo suplentov s profsorskimi izpiti, ki so poprej dolgo zaman čakali imenovanja. Se zmerom pa se društvo zaman bori za uveljavljenje posebnega zakona o profesorjih, ki bi mogel profsorskemu stanu edino zagotoviti dostojen gmotni položaj. Zakona o profesorjih doslej še nimamo v veliki meri zavoljo tega, ker obenem tudi sodniki zahtevajo svoj socialni zakon, a namesto da bi se med obema strokama doseglo vidno sodolovanje, so se pojavili antagonizmi, ki so obojimi prinesli škodo. Pozdrave hrvatskih tovarišev je zborovalcem sporočil zastopnik zagrebške sekcije dr. Tkalčić.

Novo gimnazije

Predsednik Grafenauer se je spominjal umrlih tovarišev, direktorja Marolta in profesorjev Kobala, Jeraja, Hinka Vodnika, Ivana Venesnjaka, Vere Dostal-Novokove in dr. Ivana Laha. Tudi širojo javnost bo zanimalo, da dobiva Murska Sobota in Kočevje postopno spet popolni gimnaziji. Maribor pa še prepotrebno štirirazredno gimnazijo. Da se razbremenijo zavodi v Mariboru in Celju, je društvo zahtevalo ustanovitev gimnazij v Dravogradu in Brežicah. Do začetka prihodnjega leta bo najbrž rešeno tudi vprašanje o obstanku uršulinske gimnazije in liceja. Banska uprava si prizadeva, da bi se pričela čim prej zidati nova gimnazijska poslopja v Mariboru, Murski Soboti, Ljubljani in Celju, v programu pa so tudi novi humanistični oddelki na raznih gimnazijah v banovini. Odredba finančnega zakona o ustanovitvi strokovnih inšpektorjev je deloma že uresničena. Vsi kontraktualni supletni, ki so dobili službo v začetku leta, so bili nastavljeni, in supletni so postali tudi učitelji-pripravniki z akademsko izobrazbo, ki so bili leta 1936 postavljeni na meščanske šole in dodeljeni srednjim. Stevilo brezposelnih diplomiranih filozofov je vendar naraslo v zadnjem času nad 150. Zdej čaka namestitve 26 zgodovinarjev-geografov 20 germanistov, 14 pedagogov, 24 slavistov, 19 romanistov, 8 prirodoslovcov, 5 kemikov, 3 klasičnih filozofov, 2 matematika, 7 risarjev in 21 glasbenikov. V vsej državi je brez posla 1350 absolventov. Razmerje med ženskami in moškimi med diplomiranimi filozofi je 40 : 60. kar priča, da se profesorski stan počasi feminizira. Amandman o volonterjih v letošnjem finančnem zakonu je bil sprejet proti volji organizacije. Vprašanje zapo-

slitve bo ugodno rešeno samo, če se zmanjša službena doba ob 35 na 30 let. Ko je nedavno prosvetni minister obiskal Ljubljano, so mu predstavniki sekcije izročili spomenico z 31 zahtevami. Doslej jih je bilo izpolnjenih 11. Za letošnje počitnice pripravila sekcija izlet v CSR. Na koncu je predsednik izrekel iskreno zahvalo vsem, ki so organizaciji kakorkoli pomagali.

Vprašanje učnih knjig

Poročili tajnika prof. Pavleta Urankarja in blaginjski dr. Novaka sta pričali o mnogoterem podrobnem delu. Odsek za šolske knjige, ki ga vodi prof. dr. Šolar, je imel tudi lani mnogo opravka z borbo proti monopolizaciji šolskih knjig in za spremembo učnih načrtov za predmete nacionalne skupine. Odsek je izdelal načrt, kako naj bi se vprašanje učnih knjig uredilo v prosti trgovini pod nadzorstvom oblasti, da bo zaščiten štola, kvaliteta učbenikov, njih cena in svoboda spisovanja. V februarju je prosvetni minister izdal navodila, kako naj se izpreme učni načrti za predmete nacionalne skupine, hkratu pa je imenoval komisijo, ki naj bi po nje-govih smernicah izpremembo izvedla. Dne 4. maja je sledila konferenca, ki naj bi prinesla konkretne sklepe, a ker komisija ni pripravila podrobnih načrtov, je ostalo

brez odločitve. Zastopnik Slovenije, ki je imel učni načrt podrobno izdelan, pa je pri ministru dosegel obljubo, da se vsa zadeva po možnosti do jeseni reši.

Kaj želé profesorji

Pri dopolnilnih volitvah je bil vnovič izvoljen za podpredsednika dr. Adolf Pečovnik iz Maribora. V debati je občni zbor živahno razpravljal še o raznih šolsko-pedagoških vprašanjih, o zdravstveni zaščiti mladine s higiensko ureditvijo šolskih poslopij in o splošnih prosvetnih zadevah. Med živahnim odobravanjem je bila odobrena resolucija, ki zahteva med drugim: da se čimprej uzakoni novela zakona o srednjih šolah, ki naj med drugim uvede avtomatično napredovanje profesorjev tako, da dosežejo profesori po 25 službenih letih III/2 položajno skupino, da se profesorjem, opuščenim in upokojenim v letih 1932. in 1933. brez disciplinskega postopanja, priznajo izgubljena leta za napredovanje in penzijo, da se ukine določba o suplentih-volonterjih in urede druga vprašanja, ki se tičejo gmotnega položaja profesorjev. Po dosedanjih načrtih za uveljavljenje zakona o učnih knjigah, je vsako privatno zalaganje slovenskih učnih knjig de facto onemogočeno, čeprav projekti de iure priznajo tako pravico privatnim založnikom. Tako izločitev učnih knjig iz slovenske knjižne produkcije bi pomenila za našo narodno kulturo nepopravljivo kulturno škodo. Zadeva učnih knjig naj se uredi tako, da slovenska knjižna produkcija ne bo oškodovana v tako bistveni zadevi. Učne knjige za slovenske šole morajo biti slovenske po sestavi in izdelavi. V zvezi s tem naj se uredi tudi pouk slovensčine in srbohrvaščine v višjih razredih srednjih šol v smislu predlogov banske uprave in Slavističnega društva v Ljubljani

KINO SLOGA — TEL. 27-30.
Danes nepreklicno zadnjokrat!
CIGANSKA KRI
ANNABELLA HENRY FONDA

Predstavniki vsega slovenskega učiteljstva so včeraj zborovali v Ljubljani

Ljubljana, 29. maja. Danes so se sestali na gluhoenemnici predsedniki vseh 34 sreskih učiteljskih društev dravske banovine. Predsednik sekcije g. Metod Kumelj je opisal stanje v organizaciji in sejo glavnega odbora JUU, ki je bila sredi maja v Beogradu. Takrat je sprejel prosvetni minister dr. Magarašević učiteljsko deputacijo, ki mu je razložila vse preteče zadeve naše šole. Najbolj težavno stanje predstavljajo kontraktualci v dravski banovini, ki nekateri čakajo že več let na sprejem v stalno državno službo. Kakor je zagotovil delegaciji minister prosvete, je njihovo zadevo uredil ministrski svet na svoji posjednji seji, ki je namestil 24 učiteljev-kontraktualcev iz Slovenije. Današnji zbor je ugotovil, da so bila pri zadnjem službenem razpisu prostih mest objavljena le slabša mesta. V razpis niso bili vnešeni boljši kraji, nekatera prosta mesta z boljšimi življenjskimi pogoji pa so bila oddana pod roko. To vzbuja v učiteljskih vrstah razburjenje. Najnovejši odlok ministrstva prosvete grozi ljud. šolstvu v dravski banovini s hudim udarcem. Na naše šole že prihajajo odloki iz katerih je razvidno, da bo s prihodnjim šolskim letom ukinjenih 110 razredov v Sloveniji. Tako ukrepi pomenjajo nazadovanje slovenskega šolstva. Treba bo skupnega sodelovanja vseh prizadetih činiteljev, da se preuranjeni koraki preprečijo, saj število šolarjev raste od leta do leta. Prav tako nam grozi hud udarec z uvedbo monopola na šolske knjige in zveze. Kakor se čuje, je uredba, proti kateri je bilo od naših gospodarskih, kulturnih, stanovskih, socialnih in drugih organizacij že obilo prigovorov, tik pred uveljavljenjem. Slovenski in hrvatski učitelji, člani JUU, so pripravili nova pravila. Po njihovem načrtu, ki ga dobijo zdaj v pretres vsi zainteresirani činitelji, bo povečana samostojnost banovinskih učiteljskih društev v Beogradu pa odpadejo izvršni, upravni in glavni odbor. V prestolnici bo odšel le

predsedstvo, ki ga bodo tvorili predsednik vsedravske organizacije in dva tajnika, vodstvo organizacije pa bo položeno še v roke predstavnikov posameznih banovin, ki se bodo sestajali večkrat k skupnim sejam in dajali direktive osrednjemu vodstvu.

Izbrpno je bilo poročilo tajnika ljubljanske sekcije g. Draga Supančiča, ki je razdelil svoj tiskani referat. Poročal je o poslednjih uspešnih učiteljskih zbora v naši banovini. Oni v Murski Soboti je bil višek. Trenutno stanje članstva JUU v Sloveniji je 3206. Mnogi učitelji čakajo že po 3 leta in več na napredovanje. V ministrstvu prosvete je sestavljena rangna lista, učiteljski predstavniki so dobili zagotovilo, da bodo vsi, ki doslej zaman čakajo, napredovali, v juniju in juliju, ko bo finančni minister otvoril potrebne kredite. Občutno so prizadevati tudi poročene učiteljice, ki dobe za polno službeno delo zelo reducirane plače. Ti odtegljaji gredo na breme učiteljskih uradniških družin. Statistika kaže žalostne posledice zmanjšanja plač poročenim učiteljem v tem, da pada število porodov v njihovih družinah. JUU bo še nadalje vodilo borbo skupno z ženskimi organizacijami, da se ukine krivična uredba in se da poročenim učiteljem polna plača po gestu: za enako delo isto plačilo. Iz vseh srezov prihajajo poročila o stalnem naraščanju dragine. Treba bo zvišati prejemke na isto višino, kakor so jih bili deležni uradniki pred leti, preden so jih začeli reducirati.

Perече je stanje sreskih učiteljskih knjižnic, ki ne dobivajo poslednja leta nikakih podpor. Ne morejo nabavljati nobenih novih del. Čujejo se predlogi, naj s sreske učiteljske knjižnice ukinejo, v Ljubljani pa se naj osnuje centralna pedagoška knjižnica.

V najbolj težavnem stanju so mnogi brezposelni učiteljski abiturijenti, ki čakajo že več let na zaposlitev, a žal zaman.

Telovadni nastop gimnazije in meščanskih šol v Celju

Celje, 29. maja. Drž. realna gimnazija in vse meščanske šole v Celju so priredile danes dopoldne javen telovadni nastop na Glaziji, ki mu je prisostvovalo okrog 3.000 ljudi, med njimi tudi predstavniki vojaških in civilnih oblastev in uradov. Nastopilo je nad 1.000 mladih telovadcev in telovadk. Sodelovali je oddelek vojaške godbe iz Maribora, nekatere točke pa so bile izvajane ob spremljevanju klavirja.

Prireditve se je pričela z državno himno in pozdravom državnih zastavi. Nato so dijaki nižjega oddelka gimnazije skladno izvajali tri sestave prostih vaj. Deklice nižjih razredov gimnazije so izvajale ljubke vaje z malimi žogicami. Po raznoterosti in igrav vseh oddelkov šol so dijaki drž. deške meščanske šole eksaktno izvajali sestavo dveh prostih vaj. Zelo pohvalno so bile proste vaje v venčki in izvedbi dijakin drž. deških meščanske šole. Dijakine dekleške meščanske šole šolskih sester v petih ciganskih nošah so vzbudile s točnim in učinkovitim rajalnim nastopom cigank veliko pozornost. Po preskokih dijakov drž. deške meščanske šole čez kozo in skupinskih vajah so dijakinje dekleške meščanske šole šolskih sester ob spremljevanju malih harmonikarjev skladno in efektivno izvajale simbolične vaje na venček narodnih pesmi. Pohvalno so izvajale simbolične proste vaje dijakin in nato dijakine višjih razredov gimnazije. Učinkoviti so bili »Jadranski stražarji«, simbolična sestava z meči s petjem in izvedbi dijakov drž. deške meščanske šole. Dvnaistorična dijakin drž. dekleške meščanske šole je izvajala ljubko simbolično prosto vajo »Baruška«. Vse dekleke gimnazije so skladno izvajale tri kola. Izredno uspel nastop je bil zaključen s štafeto dijakov višjih razredov gimnazije.

Občutno je sprejelo vsako točko z burnimi aplavzi. Ves spored je bil skrbno naštudiran, lep in pester. Vse dijaštvo, zlasti pa svedra njegovi telovadni vzgojitelji in vzgojiteljice zaslužijo javno pohvalo za tevažno, požrtvovalno in uspešno delo.

Iz naše kronike

Ljubljana, 29. maja. Te nesrečne orjaške sončne pege, ki so jih zadnji čas odkrili nekateri naši skrbni opazovalci neba, menda letos kar ne kanijo končati svojih nagajivosti. Vreme je dan za dnem čudnašo. V Ljubljani smo imeli krasno nedeljsko jutro, potem so se nako-pičili oblaki, zavijal je neprijeten veter. Proti večeru je celo spet začelo rahlo rosi-ti. No, nedelja je bila vendarle v celoti zadovoljiva, da so imeli izletniki kaj od zelene, cvetoče prirode. Nekod na Stajerskem, zlasti tudi v Mariboru, je bilo znova neurje, deloma s točo. Prireditve je bila v Ljubljani cela vrsta,

v splošnem pa je nedelja minila mirno. Reševalci so prepeljali v bolnišnico starčka Rudolfa Šolarja iz Jenkove ulice, ki mu je sredi popoldneva spodrsnilo v veži hotela Balkana in si je zlomil nogo. Iz Škrabčeve ulice pa so oddali v otroško bolnišnico štiriletnega Pleničarjevega Vladimirčka, ki je na obisku pri sosedu padel v čeber vode in mu je zdravnik dr. Jemec komaj se rešil življenje.

Spomladanski vselejem v Ljubljani od 4. do 13. junija bo že 43. razstavna prireditve v Ljubljani. To pomeni 18 let razstavno-tehničnega dela v službi gospodarskega in kulturnega napredka našega naroda. Splošni del vselejima bo obsegal vse panoge industrijske in obrtniške proizvodnje. Pohišstvo bo tvorilo posebno razstavo. Te razstave so že tako ukoreninjene, da jih pozna cela Jugoslavija. Iz vseh predelov prihajajo kupci, da tukaj na podlagi razstavljenih garnitur izbirajo in naročajo po svojem okusu in premoženskih razmerah. Razstava avtomobilov, avtobusov, in motornih koles bo zelo bogata. Zastopane bodo skoro vse svetovne marke in to razstava obsegala nad 1.500 m² razstavnega prostora. Še pred leti smo bili navezani na uvoz tekstilij. Sedaj že naše tvornice krijejo domačo potrebo in je luksus kdor se oblači v inozemsko blago. Na letošnjem vselejemu v Ljubljani bo naša tekstilna industrija pokazala kako visoko se je razvila. Vsakdo se bo mogel prepričati, da njeni izdelki kakovostno povsem dosegojo inozemsko, so pa bolj poceni in dajo za služba našemu delavcu. Skoro prav vsakdo pri nas se zanima za reševanje našega cestnega vprašanja. Na letošnjem vselejemu bo Društvo za ceste s svojo razstavo »Cestac« pokazalo kako daleč smo že v tem prečnem vprašanju in kako bo z gradnjami naših cest. Zveza gospodinj v Ljubljani bo podala letos žensko domačo obrt. Ljubljanska točarna tovarna pa ureja razstavo tobačnih izdelkov. Od tujih držav bo v zaokrožnici celoti zastopana Francija z razstavo knjig, kozmetike in bižuterije. Veak naj uredi svoje poslovno potovanje v Ljubljano tako, da bo to potovanje zvezal z ozledom vselejima, saj bo mogel že na vselejemu samem rešiti velik del svojih poslovnih zadev, kot je nakup blaga, oddaja naročil itd. Na železnici ima vsakdo brezplačen povratek, če si pri odhodu na odhodni postaji poleg cele vozne karte nabavi še rumeno železniško izkaznico za din 2. in si preskrbi potrdilo o obisku vselejima, ki ga bo dobil na vselejemski blaginji. Potovanja v Ljubljano od 30. maja do 13. junija, povratek od 4. do 18. junija.

Preprečenje je boljše ko zdravljenje. Zato ne pozabi vsak dan zjutraj in zvečer na negovanje zob z zobno pasto Chlorodont. Tako ostanete bolj lepi in zdravi do visoke starosti.

Fapiga svetlo-modra, je ušla. Najdileti dobi nagrado. Siementhal, Aleksandrova 10. Ušla je juga, ki sliši na ime »Alekse, bela, s črnimi negami, v nedeljo. Dovede naj se v hotel »Tivolice, soba 26. proti nagradi.

Slavje naših kolesariev

V proslavo 50letnice kolesarstva so bile včeraj razne uspele kolesarske prireditve

Ljubljana, 29. maja.

Kolesarska podzveza v Ljubljani in z njo vsi kolesarji Slovenije, pa tudi bratski kolesarji z juga države, so danes kar se da svečano proslavili 50-letnico obstoja prvega slovenskega kolesarskega kluba in obe-

nem tudi zlati jubilej obstoja našega kolesarstva sploh.

Slavnostni spordni spored je bil razdeljen v dva dela, in sicer v dopoldanske cestne dirke dveh skupin proti Notranjski in v popoldanske dirke na dirkališču ZSK Hermesa.

Cestne dirke na Notranjsko

Za dirkača na cesti sta vreme in cesta dva važna pogoja za uspeh. Če se pridruži obema še nekaj sreče, gre vse lepo od rok in so zadovoljni tekmovalci in prireditelji. Davi navsezgodaj je bilo skoraj vse tako in točno ob napovedani uri so izpred Narodnega doma startali na cestno dirko prvi

seniorji

na 101 km dolgo progo v velikem krogu Ljubljana — Logatec — Planina — Rakek — Logatec — Ljubljana.

Skupno 20 dirkačev je v lahkem tempu odbrzelo do Pirnata na Viču, nato pa v hitri vožnji nadaljevalo pot proti Vrhniku. Cesta je po nočnem dežju še lužasta, sicer pa dovolj dobra. Pred Vrhniko zaostaneta prva dva. Ostali minejo živahno pozdravljeni dolgo Cankarjevo vas, nato pa se začnejo dvigati v znane vrhniške ride. V vodstvu se menjavajo najmočnejši, v klanecu je zmerom spredaj Lavrh. Pot pa je zelo strma in spet nekateri ne morejo dohitevati najboljših ter ostajajo sami. Ko se cesta spet nagne, jih je še dobrih ducat, ki se v peklenskem tempu spustijo v drevedot proti Logatcu. Tu odstopi Močnik, kmalu nato mora stopiti s kolesa tudi državni prvak Prošinek. Čelna skupina šteje zdaj še 10 mož, ki podijo proti Planini. Cesta je deloma posuta in peštra veriga dirkačev se umika zdaj na desno, zdaj na levo. V Planini gre pot ostro na levo, po novi cesti mimo Unca na Rakek in nazaj v Logatec. Gasilci vzorno urejajo promet in že hitimo v strmi klanec proti Uncu. Spet zmanjka dvema Zagrebčanoma sape, ne daleč za njima pa pritiska Prošinek sam morda samo še kilometer za vodilno skupino. Do obrata na Rakeku se pomikajo zmerno, nato pa se v divjem diru spustijo prvi nazaj proti Ljubljani. Čelo se razrta v kolono in ko spet strmejo, manjka nekateri, Prošinek pa že spet vozi med vodilnimi. V Logatcu se nato že skoraj formirano razpored na cilju. Več sto metrov pred ostalimi prvi skupina šestih z vsemi favoriti, ki z veliko brzino naskoči zadnji klanec, nato pa navzdol proti Vrhniku z brzino 60 km in še več. V dolgih presledkih švigajo dirkači skozi Vrhniko, nato pa se spet strmejo in v naglem tempu poganjajo proti cilju. Na cesti je vse v redu, vozil ni mnogo in nesreče nobene. Onstran Brezovice se pokropijo zadnji, potem pa se poženejo v mesto. Tesno jih je vseh šest privitih drug ob drugega, nihče nikomur ne dovolj niti centimetra naskoka. V ostrm tempu zavijejo s Tržaške ceste na asfaltno Bleiweisovo in zdaj — pojde za vse. Ura še ni enaist, čas bo odlični. Zadnjih 100 m je odločilnih, vsi se dvignejo za zadnji spurt. Zdaj se izkaže stari rutiner, štiriletni državni prvak Prošinek, ki se tik pred ciljem požene za kočkec kolesa pred ostalimi čez črto. Potem so se štirje za njim, šesti pa je nekoliko izgubil v spurtu. Sodniški zbor ima sredi Ljubljane težko delo, kajti publika ni vajena reda in tudi nekateri funkcionarji so preveč vznemirjeni. Vsa je videl drugače, vsak je gledal samo svojega. Sele po posredovanju saveznih zastopnikov, predsednika Rosenberga in tehnične referenta Baneka ter predsednika ljubljanske podzveze Vospernika, se posreči pomiriti duhove in določiti končni vrstni red na cilju.

1. Prošinek Gustav (Gradjanski, Zagreb) 2:53:37. 2. Davidovič Drago (Zelezničar, Zagreb) 2:53:37 1/2. 3. Zerjal Oskar (Edinstvo, Ljubljana) 2:53:37 3/4. 4. Peternel Janez (Hermes) 2:53:37 1/2. 5. Lavrh Karel (Fortuna, Beograd) 2:53:37 1/2. 6. Krušič Slavo (Hermes) 2:55 1/2. 7. Vrba Vinko 2:55 3/4. 8. Kelle Rudolf (oba Zelezničar, Zagreb) 2:55 1/2. 9. Gartner Franc (Ljubljana) 2:56 1/2. 10. Solman Josip (Gradjanski, Zagreb).

V tej skupini se startalo 20 dirkačev, članov osmih klubov, med nimi več iz Zagreba in Beograda. Zmagovalec Prošinek in še ostali štirje so vozili s povprečno brzino okoli 33 km na uro.

Juniorska skupina

v kateri je nastopilo 25 dirkačev, članov 8 klubov, med njimi nekaterih iz Novega mesta, Vrhnika in Beograda, je tekmovala na 60 km progi iz Ljubljane do Logatca in nazaj. Tudi v tej skupini je bila borba za prva mesta zelo ostra in je prav tako na cilju pripeljala v strnjeno vrsto skupina petih dirkačev, med katerimi je za spoznanje zasedel prvo mesto vozač Hermesa Pavel Premk. Zal pa je moral sodniški zbor njegov plasma zaradi kršitve amaterskih določb v pravilnikih kolesarskega saveza razveljaviti in je postal zmagovalec v tej skupini družoplasirani član Ljubljaničev Franc Grabnar.

Podrobni rezultati v juniorski skupini so bili naslednji:

1. Grabnar Franc (Ljubljana) 1:56:19 1/2
2. Podmiljšček Franc 1:56:20
3. Dovjak Zdravko (oba Edinstvo) 1:56:20 3/4
4. Štrin Tomaž (Vrhnik) 1:56:20 1/2
5. Kogoj Franc (Edinstvo) 1:57:20
6. Bizilj Albin (Ljubljana) 1:57:29
7. Gregorič Joško (Hermes) 1:59:05
8. Lukman Franc (Sava) 2:00:12 1/2
9. Pečarič Leopold (Dolenje) 2:00:13 3/4
10. Podboršek Božidar (Hermes) 2:07:15

V dopoldanskih urah je denutacija najstarejših kolesariev, ki so bili skoraj vsi zbrani pri odhodu dirkačev na progo, z g. Viktoriem Bohincem na čelu obiskala grob tovariša in znanega kolesarskega veterana Jakopiča ter položila tamkaj krasen venec.

Dirkališčne dirke

Ugodno vreme je omogočilo projektirano popoldansko prireditev na dirkališču Hermesa. Omogočilo pa je tudi zelo povoljen obisk, ki prča, kako je kolesarski sport med naširoko publiko priljubljen.

Pozdravni krog. S to formalnostjo, ki je ob udeležbi 45 dirkačev nudila precej

impozantno sliko, so otvorili popoldanski del proslave.

G. dr. Ravnihar je nato v imenu mestne občine čestital slovenskim kolesarjem k jubileju 50-letnega dela in jih pozdravil ter jim zadel tudi v bodočnosti mnogo sportnih uspehov.

G. Bohinc je v spremstvu treh vozačev prevozil na starinskem kolesu krog in ad oculos demonstriral, kako se je taki reči streglo nekaj pred davnimi desetletji. Gotovo se je spomnil svojih nekdanjih mojstrov in tem instrumentu.

Sledili so na to resne in naporne dirke po sporedu:

Dirka dirkačev dopoldanske cestne dirke (glavna kategorija): Prijavilo se je 12 dirkačev, ki so se najprej razvrstili v tri predteke po 4 tekmovalcev. V prvem sta se plasirala v finale Zerjal in Kelle, v drugem Prošinek in Popovič, v tretjem Lavrh in Davidovič. F i n a l e se je najprej ponesrečil, ker je napovedovalec krogov odzvonil mesto po četrtem že po tretjem krogu, zaradi česar je nastala zmešnjava. V dodatnih treh krogih so se nato plasirali: 1. Prošinek (Gradjanski) 2:08 ena petina; 2. Zerjal (Edinstvo) 2:08 dve petini; 3. Davidovič (Zelezničar-Zgb) 2:09; 4. Lavrh (Fortuna-Bgd) 2:10; 5. Kelle (Zelezničar-Zgb); 6. Popovič (HKB-Zgb).

Dirka dirkačev dopoldanske cestne dirke (juniorska kategorija). Prijavljenih 13 dirkačev so razdelili v štiri predteke, iz katerih sta se prva dva plasirala v finale. Ti so bili: v prvem predteku Premk in Boškovič, v drugem Podmiljšček in Hrastar, v tretjem Grabnar in Gregorič, v četrtem Pančur in Zajc. F i n a l e je nato po petem krogu dal ta rezultat: 1. Premk (Hermes) 3:37,9; 2. Podmiljšček (Edinstvo) 3:38,9; 3. Hrastar (Dolenje) 3:45; 4. Zajc (Edinstvo) 3:45,2; 5. Gregorič (Hermes); 6. Pančur (Sava).

Dirka ciljev. Zelo zanimiva točka. V 12 krogih se je ocenil vsak tretji krog kot cilj in so se vsakokrat dirkačem prisodile točke po doseženem mestu: za prvo mesto 5 točk, za drugo 4 itd (ker je nastopilo 5 tekmovalcev, odnosno ostalo jih je 5, ker se je še štiri že v prvi krivulji zaradi padca izločilo). Pravo presenečenje je bil Vidigojev uspeh, ker ni od njega kot novince nihče pričakoval takega podviga: privozil je s suvereno ležernostjo vse štirikrat kot prvi v cilj kljub vsem naporom rutiniraneza Kačiča in nekaj na dirkališču uspešnega Trobca. Vrstni red je bil na koncu četrtega cilja: 1. Vidigoj (Edinstvo) 20 točk;

2. Kačič (Hermes) 12; 3. Hrastar (Dolenje) 12; za drugo in tretje mesto sta zaradi enakega števila točk pozneje Kačič in Hrastar dirkala še en krog in ga je Kačič odločil v svoj prid; 4. Trobec (Edinstvo) 10; 5. Prestor (Edinstvo) 6.

Dirka s tandemi je ostala samo v poskusu: na startu sta se pojavila samo dva in je eden že sredi prvega kroga utrpel defekt; zato je ta točka odpadla.

Medmestna zasedovalna dirka. Startali sta moštvi Ljubljane (Zerjal, Premk, Močnik, Peternel) in Zagreba (Prošinek, Popovič, Davidovič, Solman) z vmesno razdaljo pol kroga. Šlo je za to, katero moštvo bo v desetih krogih prišlo s strnjeno trojico kot prvo na cilj. Po hudi in precej izenačeni borbi je zmagala Ljubljana kot homogonejša v dobrem času 6:58,4, drugi je bil Zagreb s točno 7 minutami.

Dirka na starih kolesih je bila na sporedu pač samo kot efekten kuriozum. Nastopili so trije »dirkači«, od katerih je znani Zanoškar še najbolj obvladal tehniko tega nekdanjega »vozila« in z velikim naskokom po drugem krogu prišel kot prvi v cilj; drugi je bil Koritnik, tretji Schweizer.

Dirka dirkačev, ki niso vozili v juniorski skupini, temveč so začeli v glavni kategoriji: Potegovala se se samo dva za placement. Prvi je v treh krogih privozil v cilj Peternel (Hermes), takoj za njim Štibernik (Edinstvo).

Dirka z motornim vodstvom je morala odpasti, ker ni bilo motoristov za vodstvo. V nekako naknadno so prireditelji vrinili posebno damsko točko:

Dirka dam: Tri tekmovalke so prevzele po dva kroga in so se plasirale: 1. Fritsč Bertla (Edinstvo); 2. Čermel Anica (Ljubljana); 3. Bizjak Bina (nevlanjena).

S tem je bil zaključen tekmovalni del prireditve. Zvečer ob 20. je bila v restavraciji »Zvezda« razdelitev nagrad, nato pa prijeten sportni večer ob velikem udeležbi prijateljev naših kolesarjev.

(Podrobni rezultati s cestnih dirk so bili pozneje objavljeni v drugični obliki, jih pa do zaključka lista ni bilo mogoče še enkrat preveriti. Op. ur.)

Juniorsko prvenstvo v Mariboru

Maribor, 29. maja.

Na krožni progi Maribor—Hajdina—Pragersko—Slov. Bistrica—Maribor (66 km) je bila dopolne kolesarska dirka za juniorsko prvenstvo mariborskega kol. združenja. Nastopilo je 9 dirkačev, članov Zelezničarja, Maratona, Peruna, Pošte, SK Celja in Korotana iz Mežice.

Rezultati so bili naslednji: 1. Karel Sodec (Maraton) 2:07:27. 2. Oskar Rozman (Zel.) 2:08:35. 3. Branc Lenc (Pošta) 2:10:12. 4. Ivo Kramer 2:10:13. 5. Josip Planinšek (oba Celje) 2:11:28.

Gornja petorica je upravičena startati na državnem juniorskem prvenstvu, ki bo prihodnje nedeljo.

V Bruslju remis

Naša nogometna reprezentanca je včeraj dosegla časten rezultat 2 : 2 proti Belgiji

Bruselj, 29. maja.

Na velikem sportnem stadionu je bila danes odigrana meddržavna tekma med Jugoslavijo in Belgijo. Za tekmo je vladalo ogromno zanimanje, ki je bilo tem večje zaradi tega, ker so se tudi po belgijskem tisku razširile vesti o nenadnem pobegu Šipoša in se je s precejšnjim zadovoljstvom ugotavljalo, da bo morala Jugoslavija to pot nastopiti zelo oslabljena. Gledalcev je bilo najmanj 20.000.

Belgijska reprezentanca je nastopila v enaki postavi, v kateri je nedavno na švicarskih tleh tako prepričljivo zmagala nad Švic. Jugoslavija je postavila naslednje enajstoročje: Glaser, Hügl, Dubac, Lechner, Jazbec, Kokotović, Petrovič, Matošič, Antoković, Šipoš, Perlič. Sloviti Šipoš se je v zadnjem hipu vrnil v moštvo in tudi igral.

Igra je bila od vsega začetka zelo živahna in polna razburljivih trenutkov. Belgijci so bili zelo hitri in okretni, tehnično pa so skoraj zaostajali za gosti. Stremeli so, da bi s čim bržimi potezami prišli do gola, kar jim je zaradi nesigurnosti nasprotno obrambe precej uspevalo. Tako je v 17. min. Braine dosegel vodstvo za domače. V 35. min. je nato Petrovič izravnal in tako je ostalo do odmora. Igra je bila v tem delu popolnoma odprta z lahko premočjo Belgije. Jugoslavija je igrala dobro, posebno pa se je izkazal Glaser v vratih.

Po odmoru se je zvrstila vrsta nevarnih napadov z belgijske strani in v 24. min. je pretvoril Capelle krasen center neubranljivo v nov vodilni gol za Belgijo. Jugoslavija se zdaj še bolj zažene in vprizori nekaj ostrih napadov na nasprotni gol, izmed katerih se eden v 30. min. konča uspešno. Matošič dobi krasno žogo s krila in jo z idealnim strelom pretvori v gol ter doseže izenačenje. V tem delu igre se je med Jugoslovani najbolj izkazala obramba, odlični je bil tudi Matošič v napadu.

Še 16 minut finala brez gola

Maribor, 29. maja.

Na stadionu Zelezničarja je bil danes odigran podaljšek prekinjene prvenstvene tekme med Mariborom in Zelezničarjem z dne 10. aprila t. l., in sicer zvečer 16 minut. Zelezničar je moral po pravilih nastopiti samo z 10 igralci, Maribor pa je prišel na teren komplet. Pod vodstvom sodnika g. Deržaja sta si obe moštvi očitno prizadevali, da bi dosegli gol, toda vsa prizadevanja so bila zaman, tako, da je končni rezultat prvenstvene tekme med obema moštvoma ostal 1:1.

Tudi teh 16 minut je bilo precej razburljivih. V 9. min. je prišlo do trčenja med desnim branilec Maribora in Paulinom, pri čemer je Paulin obležal in so ga morali odnesti z igrišča. Zelezničar je zdaj igral samo še z 9 ljudmi, pa se je vendar uspešno branil gola.

Švedska vodi 1:0

V III. kolu tekem za Davisov pokal proti Švedski je Pallada izgubil proti Schröderju, partija Punčec—Rohlsou pa je bila prekinjena

Zagreb, 29. maja.

Danes popoldne ob 15. bi se bil moral začeti prvi single v teniškem tekmovanju za Davisov pokal med nami in Švedsko, toda tudi tokrat je dež pokvaril prireditve. Okoli 14. je začelo deževati in je deževalo skoraj eno uro, tako da je bil začetek tekme preložen na 16. uro. Nameščenci na igriščih na Šalati pa so imeli s pripravljanim terena toliko posla, da se je mogla prva igra začeti šele okoli pol 17. Naval na igrišče je bil ves čas zelo velik in je bilo med igro navzočnih okoli 4000 ljudi.

V prvem singlu je namesto nenadoma obolelega Mitiča, ki ima čir na nogi, nastopil proti Schröderju naš Pallada. Igral je zelo nesigurno in nervozno tre je igro v petih setih izgubil. V četrtem setu pri stanju 5:2 je imel set žogo, ki jo je izgubil, tako da je Schröder izenačil na 6:6, vendar je Pallada slednjič le dobil ta set. Pri petem odločilnem setu je že vodil s 3:0, nato pa izgubil vseh šest gamesov, tako da je zmagal Schröder. Sved je bil, dokler je bilo toplo, nekoliko šibkejši, pozneje v hladu pa je bil odlični. Če bi bil v tej igri nastopil Mitič, bi nam točka ne bila ušla. Igra se je končala: 7:5, 1:6, 6:2, 6:8, 6:3 za gosta. Stanje točk: 1:0 za Švedsko.

V drugem singlu je igral Punčec proti Rohlsou in je tudi z vso lahkoto dobil pr-

va dva seta 6:2, 6:2. Po dogovoru je bila nato ta igra ob pol 20. prekinjena. Rohlsou je igral mnogo slabše od Schröderja.

Jutri ob pol 15. se bo igral tretji set prekinjene partije in double, v katerem bo sta igrala Punčec in Kukuljevič proti švedski dvojici Schröder—Rohlsou. Mitič v tekmah proti Švedom sploh ne bo mogel nastopiti. Kljub temu računajo splošno, da bo double odločil tekmo, in sicer v našo korist.

Belgija in Indija 1:1

Bruselj, 29. maja. AA. (DNB) Včeraj je bila v Bruslju teniška tekma za Davisov pokal med Belgijo in Indijo. Vreme je bilo slabo. Na veliko presenečenje je zmagal Indijec Gaus Mohamed nad Belgijcem Charlesom Neutrom 5:7, 1:6, 6:3, 6:1, 9:7. Indija vodi po prvem dnevu z 1:0.

V drugem singlu je Belgija izenačila, tako da je stanje točk po obeh singlih 1:1.

V Budimpešti je v double zmagala nemška dvojica Henkel—Metaxa nad Madžaroma Asbothom in Dallosom 5:7, 6:1, 8:6, 6:3. Nemčija torej vodi 2:1.

V Parizu so Francosi v soboto beležili prvo točko, ker je Petra zmagal nad Taronijem 6:0, 6:2, 6:3.

Občni zbor JZSS

Dolgih sedem ur je trajal letni obračun naše najvišje zimsko sportne instance, ki ga je polagala pred svojimi člani. Ob pol 9. je predsednik g. dr. Pavlin otvoril skupščino in se s prvim pozdravom spomnil častnega predsednika JZSS Nj. Vel. kralja Petra II. Pozdravil je nato polkovnika g. Mihajla Lukanca, komandanta 16. art. polka v svojstvu zastopnika Nj. Vel. kralja Petra II., dalje nač. g. dr. Orla kot zastopnika ministra g. Miletiča, podpolkovnika g. Oblaka kot zastopnika vojnega ministra generala g. Mariča, nač. g. dr. Sušnika kot zastopnika bana g. dr. Natlačena, kapetana g. Ulepiča kot zastopnika divizionarja g. ing. Perka kot zastopnika župana g. dr. Adlešiča, kapetana g. Pišljarja kot zastopnika komandanta 1. planiškega peš. polka v Skofji Loki, g. Rauhekarja za SKJ, g. Kermavnerja za ZFO, g. Kvedra za SPD, g. dr. Žižka za Zvezo za tujski promet, zastopnike tiska. Sam predsednik je zastopal JOO.

V otvorenem nagovoru je predsednik g. dr. Pavlin v bežnih potezah orisal dosedanje zgodovino našega organiziranega zimskosportnega pokreta, ugotovil veliko razumevanje in naklonjenost na merodajnih osrednjih in lokalnih mestih za to sportno panogo in se jim zahvalil za dejansko pomoč, ki je omogočila po tolikih letih težavnega gospodarjenja dokončno sanacijo saveznih financ. Na koncu je poročal o letošnjih saveznih odlikovanjih in razdelil odlikovancem savezne značke.

Nato je skupščina soglasno odobrila po predsedniku predlagano vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., v kateri obljublajo zastopniki smučarskih klubov svojemu predsedniku zvestobo, dalje pozdravne brzojavke predsedniku vlade g. dr. Stojadinoviču, ministru vojske in mornarice arm. generalu g. Mariču in ministru za telesno vzgojo naroda g. dr. Miletiču. Skupščino so pozdravili g. dr. Orel v imenu ministra g. dr. Miletiča, nač. g. dr. Sušnik v imenu bana g. dr. Natlačena, g. dr. Žižek v imenu Zveze za tujski promet. Brzojavna pozdrava sta prišla od »Putnika« in g. Hrvoja Macanoviča, znanega sportnega delavca iz Zagreba, G. Rauhekar je pozdravil skupščino v imenu SKJ in takoj ob tej priliki izrazil željo, da bi prišlo med obema savezoma do sporazuma, za katerega SKJ prav za prav smatra, da je ostal še nadalje v veljavi, kakor je bil sklenjen.

Verifikacijski odbor je po svojem predsedniku g. Šetini ugotovil, da je na skupščini zastopanih 61 klubov, dočim je trinajstim osporil pravico glasovanja.

Poročil (iz katerih je nedeljsko »Jutro« prineslo obširen izvešček) niso čitali, temveč se je preslo takoj na diskusijo. Takoj uvodoma je bilo nekaj prigovorov k disciplinski postopkom in tozadavnim saveznim ukrepom, kar je tok debate samo po sebi sprejel na temeljno in najtežje vprašanje, na spor med JZSS in SSKJ. Zastopnik SSKJ je ugotovil, da do odpovedi sporazuma med obema savezoma sploh ni prišlo, marveč je SSKJ samo sprožil vprašanje revizije sporazuma. V konkretnem primeru je prišlo do nesporazuma zaradi nepačnega tolmačenja dogovora, po katerem so smučarske prireditve Sokola izven kompetence JZSS. Ta dogovor je pač veljal za sokolske prireditve doma, ne pa tudi za udeležbo naših Sokolov na sokolskih prireditvah izven države. Gorenjci so lojalno priznali, da so se pregrešili zoper savezno disciplino, s tem da so na svojo pest dali dovoljenje kaznovanim tekmovalcem za start v Bohinju. Iz raznih predlogov, ki so se pojavili se je naposled formuliral sklep, v katerem skupščina kazni, izročene po upravnem odboru izrecno potrdi, obenem pa pooblašča bodočo savezno upravo, da sme na prošnjo poedinih kaznovanih tekmovalcev kazni eventualno omiliti. Čim je bilo to vprašanje rešeno, je skupščina že mnogo lažje rešila vprašanje razmerja do SSKJ in do drugih organizacij, ki se izven JZSS bavijo s smučarskim sportom. Tozadnje je bil sprejet sklep: U. o. JZSS se pooblašča, da sme s SSKJ in ZFO obnoviti odn. skleniti dogovor na osnovi, kakor je bila začrtana 18. decembra 1936, toda šele potem, ko bodo izravnani očitki (nastali v medsebojnem obračunavanju po izbruhu spora), ki so do sedaj ovirali začetek dogovorov. Z zadoščenjem in odobravanjem je vzela skupščina na znanje izjavo zastopnika SSKJ, da smatra SSKJ JZSS v smučarskem sportu za vrhovno instanco in je od SSKJ pooblaščen, da sklene z JZSS sporazum o sodelovanju, kajti tudi v sokolskih vrstah je prodrla mnenja, da je potrebno delo roko v roki.

Sledile so kritike o poslovanju saveza in njegovih odsekov, v predkonferenčni s podsavznimi zastopniki v soboto popoldne in s klubskimi delegati zvečer so se predelali predlogi o raznih spremembah, tako da je bilo v tem pogledu ostalo delo skupščine le še formalnost.

Ostale nogometne tekme

V Ljubljani je bil včeraj odigran juniorski finale v ljubljanski skupini, v katerem so juniorji SK Ljubljane zmagali nad juniorji Marsa s 4:0 (1:0). — V Splitu je Hajduk zmagal nad FC Livornom z 2:1 (2:0)

Nemški bombniki v Beogradu in nad Oplencem

Beograd, 29. maja. p. Mednarodno letališče razstavo je obiskala danes nepregledna množica ljudi. Danes so prispele v goste nemški letalci. Nekoliko pred 10. dopoldne jim je odletela nasproti eskadrina 40 naših lovcev in bombnikov. Točno ob 10. je 38 nemških tromotornih letal priletelo nad beograjsko letališče v spremstvu naših. Ko so v pozdrav obkrožila letališče, so nemška letala prišla pristajati v skupinah po tri. Iz prvega letala je izstopil poveljnik nemške eskadrile brigadni general Helmuth Förster, ki se je prisrčno pozdravil s komandantom našega letalstva generalom Simovićem in nemškimi poslanikom Heerenom. Po pregledu častne čete se je general Förster pozdravil z ostalimi našimi oficirji. Med 38. prispelemi nemškimi letali je št. bombnikov, 7 pa transportnih letal. Vsa letala so trimotorna ter je prišlo z njimi okrog 200 mož posadke. Letala so krenila včeraj zjutraj iz Greifswalda ob Vzhodnem morju ter so v teku dneva prispele na Dunaj, odkoder so davi krenila preko Budimpešte ter prispele v dveh urah v Beograd. Poveljnik letalstva general Simović je popoldne pridelil gostom na letališču obed, pri katerem jim je razdelil razna odlikovanja. Popoldne so nemška letala odletela nad Oplencem, kjer so spustila na cerkev lep venec v počastitev pokojnega viteškega kralja Aleksandra Uedinitelja.

Spomenik kralju Mučeniku v Liki

Zagreb, 29. maja. o. V Udovini v Liki so danes odkrili spomenik pokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Uedinitelju, ki so ga postavili s prispevki ameriških izseljencev iz vese Lake. Nj. kralja Petra je pri proslavi zagopal polkovnik Petrovič, prisotnih pa je bilo nad 15.000 ljudi. Navzoča sta bila tudi finančni minister Letica in pomočnik zagrebške bana Mihaljevič, ki sta oba govorila v počastitev kralja Mučenika. Proslava je bila izredno veličastna.

Povratek vojnega ministra iz Turčije

Beograd, 29. maja. p. Dopoldne se je vrnil v Beograd s svojega obiska v Turčiji vojni minister general Marič.

Nemški zelezničarji v Zagrebu

Zagreb, 29. maja. AA. Davi ob 6.35 so s posebnim vlakom prispele v Zagreb nemški zelezničarji, ki končavajo svoj krožni izlet po Jugoslaviji. V Zagrebu so jim pridrili prisrčen sprejem. Zelezniška postaja je bila okrašena z jugoslovenskimi in nemškimi zastavami, na peronu pa je bilo zbrano lepo število naših zelezničarjev z godbo. Gostje je v imenu zagrebških zelezničarjev pozdravil ravnatelj Zakokar, godba pa je nato zagrnila nemško državno himno. V imenu nemških zelezničarjev se je za pozdrave zahvalil podpredsednik Oton Grünloch, nakar je godba zaigrala še jugoslovensko državno himno. Gostje, okoli 90 po številu, so si danes ogledali mesto in okolico. Zagrebško zelezniško ravnateljstvo je gostom priredilo skupno z zagrebškim združenjem zelezničarjev banket v hotelu »Palace«. Ob 17. so se odpovali v Ljubljano, odkoder se vrnejo v München.

Socialno skrbstvo v mestih Jugoslavije

Važno in zanimivo zborovanje socialnih in zdravstvenih referentov v Ljubljani

Ljubljana, 29. maja. Sneli se je pričel v Ljubljani kongres socialnih referentov občin, včlanjenih v Zvezi mest. Referenti so se sestali z namenom, da se pomenijo med seboj o natančnejšem poslovanju in dosedajni praksi dela poedinih mest. Kongresu je predsedoval ljubljanski podžupan dr. Vladimir Ravnihar. Udeležili pa so se ga: dr. Ivo Pirč kot delegat ministra socialne politike in narodnega zdravja; kot zastopniki občin pa: za Zagreb dr. Slavko Mašek, za Maribor dr. Wankmüller, zagrebški mestni fizik dr. Josip Medved, z zagrebškega soc. odseka pa dr. Predrag Brozović, za Celje mestni fizik dr. Ivan Podpečan, za kr. banskoupravo referent Ivan Sedlar, za Novi Sad senator Predrag Klčin, mariborski socialni referent Anton Brandner, za Ptuj dr. Miha Zavodil, za Beograd dr. Borivoje Djordjevič, ljubljanski magistratni direktor Fran Jančigaj, načelnik socialnega oddelka Heri Svetel, mestni fizik dr. Rus, načelnik obč. odd. Marij Grasselli in za Sušak mestni fizik dr. Ante Schwalba. Referenti so razpravljali o najbolj perečih vprašanjih, ki teže vse občine: tako zlasti mladinsko socialno skrbstvo, pomoč nezaposlenim in stanovanjske razmere. Povzemanj nekaj misli iz izbranih referatov načelnika dr. Herija Svetela:

Otroci, ki berajo

Najbolj nam je pri srcu skrb za otroke, saj slabe socialne razmere v detinski dobi rode težke socialne neprilike odraslih. Eden takih pojavov je danes beračenje otrok. Najbrže ni mesta ne občine, kjer bi ne bilo tega svojestranskega zla. Vzrok sta beda in skvarjenost staršev. Otrok je mnogokrat postavljen že zgodaj brez pomoči samostojno v življenje in išče brez izbire vsa pota, ki mu utegnejo pomagati pri preživljanju. Lenoba in delamrznost nekaterih staršev je pa iznakašila, da je beračenje otrok dokaj donosen posel. A za otroka je beračenje v obeh primerih pogubno, saj sčasom izgubi otrok vsakršne človeški ponos in smisel za delo, kmalu preide v tatvino in goljufijo, dekleta pa zapadejo prostituciji. Imamo sicer zakone, ki prepovedujejo beračenje otrok pod kaznijo, a strah pred njo ni dovolj velik, da bi preprečil to zlo. Najuspešnejše sredstvo proti temu zlu je pač v izločitvi otrok iz njih družine in v izročitvi v vzgojno otroški zavod. Nujno je, da posvetimo otroku-beraču čim večjo pozornost in da ne zamudimo nobenega časa za hiter in uspešen ukrep. Zato je pa potrebno čim tesneje sodelovanje občine s sodiščem. Nikakor ni na mestu dolgotrajno birokratiziranje, treba je hitre in odločne geste. Na razpolago pa moramo imeti zadostno število zavodov, ki bodo mogli vsak čas prejeti mladoletnika v svojo oskrbo.

Pokvarjeni maloletniki

Beračenju otrok je soroden problem pokvarjenih mladoletnikov. Kazenski zakon ne daje oblasti opore za preventivno delo. Zanimati nas pa mora tu predvsem vprašanje profilaktičnega varstva maloletnika, pravočasno preprečenje tega zlega dejanja. Socialna oblastva naj v teh primerih delajo v lastnosti dobrega vzgojitelja. Vzrok slabega vpliva nemudoma odstraniti, maloletnika postaviti v okoliščine, ki ga ne bodo navajale več k slabemu. Tudi tu je potrebno hitro sodelovanje s sodiščem in zadostno število dobrih zavodov z odličnimi vzgojitelji in psihologi. Najboljša preventivna pot za preprečenje slabih dejanj je delo, a leto za letom ostajajo tisoči naše mladine nezaposleni. Delo, ki je primerno naravi, nagljenju in sposobnosti dotičnega, bo napravilo nepotrebno marsikatero socialno pomoč. Današnja doba imenujemo doba otroka, toda otroku ne damo glavnega, kar potrebuje vse življenje in kar ga ohranja zdravega na duši in na telesu: ne preskrbimo mu dela! Ljubljana vzdržuje dvoje počitniških kolonij: eno v mehki klimi Bele Krajine, drugo pa v ostrem zraku gorenskega dela Slovenije. Kolonije naj otroku ne nudijo samo telesne okrepitve, temveč tudi dobro usmerjeno vzgojo.

Zavetišča za onemogle

Prav v tem času dela Ljubljana priprave za postavitev novega, modernega zavetišča za onemogle. Postavlja se med drugim vprašanje, ali kaže priporočati velike

skupne spalnice ali manjše le za nekaj postelj, in kako se obnesejo spalnice za zakonce. Ti se nekako neradi ločijo, da na stara leta prebivajo vsak v svojem oddelku. Tretjina ljubljanskih klientov želi lastne majhne spalnice, ostali se zadovoljujejo kakorkoli, nekateri pa celo žele velike spalnice. Moderno zavetišče za onemogle naj se skuša čim tesneje približati zasebnemu domovanju ubogih in naj jim dovoljuje, da po možnosti kar najbolj nadaljujejo isti način življenja, ki so ga živeli izven zavoda.

Beda nezaposlenih

Najbolj pereče socialno vprašanje je preskrba umskih in ročnih delavcev. Možno je le delno omiljenje bede nezaposlenih. Ljubljana je osvojila načelo, da bo nezaposlenemu nudila delo in jim plačevala za delo mezde. Zato je uknila skoraj vse denarne podpore ter jih omejila le na bolne in sicer za delo nesposobne delavce. Ker je dela za vse nezaposlene premalo, se bje trd boj med družinskimi očetimi in samci na eni strani ter med pripadniki ljubljanske občine in tujimi občani na drugi strani.

Zelo važen činitelj socialnega skrbstva je zbiranje prispevkov s pomočjo nabiralnih akcij. Ker Ljubljana nima mnogo in velike industrije, ti prispevki niso veliki, vendar pripomorejo mestnemu socialnemu skrbstvu za vsotami, ki se dajo s pridom uporabiti. V Ljubljani so nabiralne akcije vedno manj priljubljene in torej tudi vedno manj donosne.

Praktično socialno skrbstvo, ki je obsežno v podpiranju ubogih, je v Sloveniji normirano z deželnimi zakoni. Del Slovenije, ki je pripadal bivši Kranjski, ima kranjski deželni zakon, Stajerska ima pa svoj zakon. Doseči bi se morala enotnost zakona za vso državo.

Naselja in stanovanja

Konferenca se je danes dopoldne nadaljevala. Beograjski referent je poročal, kako so se sivočasno razvila barakarska predmestna naselja ter o stanovanjskem vprašanju beograjskih revežev. Tam so

usvojili načrt, da se zgradi okoli 40 malih paviljonov in sicer bodo to dvosobna stanovanja s kuhinjo. Težak problem za občino predstavlja razseljevanje zloglasne Jatagan-male.

Stanovanjska kriza tudi ni šla mirno mimo manjših mest. Delegat iz Maribora je poročal, da je dala mariborska občina zgraditi večje stanovanjske hiše za uradnike, za delavce pa celo kolonijo. Ukinitve stanovanjske zaščite je položaj še poslabšala. Mnogo družin je ostalo na cesti, občina je morala nabaviti zanje večje število vagonov in jim postaviti zasilna stanovanja. Se v teku tega leta bo pa zgradila primitivna stanovanja za te reveže.

Umestno bi bilo, da se pokrene nekaj vsaj za delno zaščito najemnikov. Vzrok današnjega stanja je v nizkih mezdah in razmeroma previsokih najemninah. Enosobno stanovanje s kuhinjo stane najmanj 300 dinarjev.

Kaj je treba storiti

Ob sklepu konference je bila izdelana naslednja rezolucija: Pomoč gospodarsko šibkim slojem naj se nudi le s pomočjo zapolnitve. Gradijo naj se dežji zavodi, zavodi za mentalno zaostale otroke, popravilišča za maloletnike, zavetišča za onemogle, bolnice in ustanove za pobijanje alkoholizma ter za noseče ženske. Za zagotovitev stanovanja revnim slojem naj se ne nabira denar s pomočjo nabiralnih akcij, temveč naj se zamenja s prispevki, ki naj jih občina pobira od bogatejših meščanov. Vsa karitativna društva naj bodo pod kontrolo mestne občine. Izenačijo naj se sporna vprašanja socialne pomoči. Začne naj se takoj proučevati stanovanjsko vprašanje socialno slabo stoječih in naj se donesejo konkretni predlogi za njegovo rešitev.

Na koncu je izrečena še želja, naj bi se referenti Zveze mest sestajali vsaj dvakrat na leto ter tako z združenimi naporii skušali storiti na polju socialnega skrbstva vse, kar je v njihovi moči. Gostje iz drugih mest so porabili tudi priliko, da so si ogledali nekatere socialne in kulturne zanimivosti Ljubljane.

Čez drn in strn...

Mladost Franceta Prešerna

To leto je prineslo Francetu mnogo novega in pomembnega, da je vse življenje črpal iz doživljenj tega leta. Nič posebnega se mu sicer ni pripetilo. (Slodnjak, »Neiztrohjeno srce«).

Cvetje iz Absenije

Nadškof Castellani je v francoskem jeziku tolmačil vesele papeževske delegacije nad ljubeznim sprejemom ter končno vse prisotne povabil, naj ga pridejo obiskat v Absenijo, kjer bo ljubljanskim katoliškim ženam z velikim veseljem vrnil cvetje. (Slovenski dom, 23. V.).

Kruševac in Kragujevac

Osnredno jetnišnico za takšne, ki niso obsojeni več ko na leto dni zapora, bodo zgradili v Kruševcu. Pravosodno ministrstvo je že zaprosilo kragujevsko občino, naj odstopi primerno zemljišče, kjer bo stala nova jetnišnica. Na svoji zadnji seji je kragujevski mestni svet soglasno sklenil, da za zgraditev teh zaporov odstopi državi 16 hektarov zemljišča. To na vse zadnje ne bo tako majhen kazenski zavod. Sicer pa, kaj mi vemo, kakšne so tam krajevne potrebe. (Slovenski dom, 23. V.).

Operacije

Znani tovarnar koles, otroških vozilčkov in sestavnih delov g. Franc Batelj je bil te dni operiran. Imel je nevarno vnetje srednjega očesa. (Slovenski narod, 24. V.).

Sportni stil

Pri finskem crosscountryju, ki je bil zadnje nedelje, in sicer na osem kilometrov dolgi progi, je zmagal Pekuri v času 25:13.5. Drugi je bil Mäkki, katerega je Pekuri šele na cilju tepel. (Slovenec, 25. V.).

Nič ne rečem, tudi sport ima svoj stil, toda jezika nam ne bodo popravljali rekordi. Če bi kdo o zmagovalcu v crosscountryju (v teku čez drn in strn) rad rekel, da je tekmeča na cilju tepel, bi bilo vendar bolj prav, če bi dejal, da ga je pretepel, potokel, pobil.

Tri muhe na en mah

Ko se začnajo trgovinska pogajanja med našo državo in Francijo v Beogradu, kamor so francoski zastopniki prispeli večera, so že končana trgovinska pogajanja med našimi in nemškimi trgovinskimi zastopniki. V Berlinu, ki so odpotovali v Švic, kjer bodo stopili v stik s tamkajšnjimi

trgovinskimi zastopniki, da urede naše in švicarske trgovinske odnose na podlagi trajnega sporazuma. (Slovenski dom, 28. V.).

Ne bomo delali zdražbe — zastran nas lahko ljudje tako duhovito koncizirajo slog, da utegnejo roman, dramo ali celo trilogijo spraviti v en stavek. Vprašamo pa vendarle, kako pridejo nemški trgovinski zastopniki iz Berlina do tega, da odpušajo vsi švic, kjer bodo stopili v stik s tamkajšnjimi trgovinskimi zastopniki, da urede naše in švicarske in trgovinske odnose? (Slovenski dom, 28. V.).

Vode naraščajo. Tudi Morača je silovito narasla, kakor je ljudje skoraj še na pomnijo, ter na široko zalila vsa bližnja polja. Ta reka je bila 5 metrov bolj globoka kakor po navadi. (Slovenski dom, 27. V.).

Takole se pri nas polagoma uvaja nov način merjenja višin in globčin. Če voda narase, postane pet metrov bolj globoka, a preden se bo vrnila na normalo, bo morala pet metrov visoko pasti.

Iz domače vzgoje

Mladi nepridipravi so že naslednji dan ukradli v Kamniku mastno kokoš, jo pobili s kamenjem, oskubili, nataknili na raženj, spekli in pojedli. Tatvina je bila prijavljena. Oblasti so zadevo raziskale in poskrbele, da je nepridipravom preko zadnje plati prešla vsaka misel na slične poizkuse. (Slovenski narod, 25. V.).

Vprašanje po kakšni poti misli nastajajo, bo psihofiziologom najbrž še dolgo ostalo nerešljiva uganika. Tu pa smo vendarle razbrali pot in način, kako misli lahko zapuščajo duha.

Bik in vlak

Manj ugodno je poteklo srečanje tovornega vlaka in bika v Georgiji. Bik je stal sredi proge in se ni hotel umakniti. Vlak se je ustavil, toda pobesnel bik se je zaletel proti namišljenemu sovražniku. Rezultat: lokomotiva in devet tovornih vagonov prekučeni, vlakovodja, kurjač in zavirač — mrtvi. (Slovenski dom, 25. V.).

Z budimpeštanskega kongresa

Pred otvoritvijo kongresa je prišla velika odprava iz Podkarpatske Rusije, katere šteje več ko 600 romarjev. (Slovenec, 29. V.).

Po Pletersniku pomeni odprava die Abschickung, die Expedition in navaja še vrsto primerov: odprava denarja, odprava pisem, vojna odprava, odprava dolga, policijska odprava. V novejšem času se beseda najpogosteje rabi v takšnih zvezah, kakršni sta ekspedicija na severni tečaj in odprava plodu. O skupini udeležencev na karkršnemkoli kongresu se vendar ne da trditvi nič od tega.

Maribor ima veliko razstavo naše likovne umetnosti

V Mariboru je skoro vsaka nedelja izpolnjena s celo vrsto društvenih prireditvev ali zborovanj. Tudi danes smo imeli precej društvene in kulturne razgibanosti. Na letnem teledvišču matičnega Sokola je bil za danes dopoldne napovedan velik teledvodni nastop. V Unioinu so otvarjali doslej največje ter najprezentativnejšo razstavo slovenske likovne umetnosti. Pri Povodniku so zborovali mariborski Hrvatje, zunaj v Radvanju pa je bila otvoritev letošnje strelske sezone, združena z rednim občnim zborom mariborskega strelskega okrožja. Seveda tudi niso manjkale sportne prireditve, o katerih poročamo v sportnem delu lista.

Slovesna otvoritev velike umetnostne razstave

V Unioinu je bila ob 11. slovesna otvoritev I. reprezentativne razstave naše likovne umetnosti, za katero je v vseh naših kulturnih krogih vladalo izredno živahno

zanimanje. Na razstavi je razstavljenih 186 del, slik in kipov. Zastopani so vsi vidnejši predstavniki slovenske likovne umetnosti. Med razstavljalci so Ivan Cargo, Zoran Didek, Stanko Gasparec, Maksim Gaspari, Olaf Globočnik, France Gorše, Radoje Hudoklin, Rihard Jakopič, Matija Jama, Božidar Jakac, Karel Jirak, Boris Kalin, Zdenko Kalin, Jakob Karel, Maks Kavčič, Ivan Klein, Gojmir Anton Kos, Ivan Kos, Tine Kos, Franc Košir, Tone Kralj, Mara Kralj, Stane Kregar, Peter Loboda, France Mihelič, Miroslav Modic, Zoran Mušič, Ivan Napatnik, Dana Pajnič, Pipa Peteln, Mira Pregelj, Marij Pregelj, Karel Putrih, Maksim Sedej, Albert Sirk, Jožef Slovnik, France Smerdu, Hinko Smrekar, Matej Sternen, Gabrijel Stupica, Saša Santel, Avgusta Santel, Fran Tratnik, Ivan Vavpotič, Bruno Vavpotič, Ferdo Vesel, Fran Zupan, Lojze Dolinar, Dore Klemenčič, France Pavlovec, Niko Pirnat, Elda Piščanec, Fran Salezin, Mirko Šubic in Bara Remeč. Zbralo se je številno mariborsko kultur-

no občinstvo, ki ga je pozdravil predsednik Umetniškega kluba v Mariboru dr. Makso Snuderl. Podčrtal je veliki kulturni pomen ki ga ima ta razstava za slovensko likovno umetnost, zlasti pa za naš obmejni Maribor, ki je s to razstavo postal delcezen posebne poudarka kulturne tvornosti ob naši meji. Zatem je spregovoril v imenu pokrovitelja razstave bana sreski načelnik za Maribor levi breg dr. Janko Šiška, ki je izrekel tople čestitke Umetniškemu klubu v Mariboru kot iniciatorju te velikopotezno zamišljene razstave, ki predstavlja za Maribor prvovrsten nacionalno kulturni dogodek. Za društvo likovnih umetnikov v Ljubljani je spregovoril še g. Ivan Vavpotič, ki je očrtal pomembnost te kulturne prireditve v današnjem času in ki je izrazil veselje nad tem, da se je posrečilo zbrati slovenske likovnike vseh smeri in struj na skupni reprezentativni razstavi. Ko je predsednik Umetniškega kluba dr. Snuderl še prečital pozdravno brzojavko predsednika Narodne galerije v Ljubljani dr. Windscherja, je bila oficialna otvoritev končana. Vsi gostje so si ogledali krasno razstavo, ki je zbudila mnogo hvale in laskavih priznanj. Med udeleženci so bili številni odličniki, tako major Cubelič kot zastopnik vojske, mestni župan dr. Juvan, sreski načelnik Leopold Eiletz in dr. Molč za ljubljanski mestni muzej. Kulturni Maribor je že na prvi dan razstave s številnim obiskom izprical živahnemu zanimanju za krasno manifestacijo slovenske likovne umetnosti.

Strelska sezona se je začela

Strelci so imeli danes svoj praznik. Ob 7. zjutraj so se zbrali na Trgu svobode in v družbi povrcali z godbo »Drave« na čelu odkrakali na radvanjsko strelišče. Tu je strelce nagovoril predsednik Sterger, ki je lepo orisal pomen strelskega sporta ter spodbujal strelce k delu za kralja in domovino. Govor je zaključil z vzklikom kralju Petru II.

Ob 10. je bil na strelišču redni letni občni zbor mariborskega strelskega okrožja, ki ga je otvoril in vodil posledevski podpredsed-

nik dr. Vauhnik. Pozdravil je med drugim mariborskega magistratnega ravnatelja Rodoska, br. Degna kot zastopnika Sokolstva in narodnega poslanca dr. Jančiča. Ob velikem navdušenju zbranih zborovalcev je bila poslana vladostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II., pozdravne brzojavke pa vojnemu ministru generalu Mariču, Savezu strelskih družin v Beogradu in generalu Putnikoviču. Nato je dr. Vauhnik orisal delovanje mariborskega strelskega okrožja v preteklem letu. Zlasti se je zavel za prireditve šolske mladine k strelskemu pokretu. Iz tajniškega poročila br. Obersnela je razvidno, da šteje mariborsko strelsko okrožje 42 družin s 6000 člani. Blagajniško poročilo je podal br. ravnatelj Boltavzer, naskar so sledile volitive in je bil soglasno izvoljen naslednji novi odbor: polkovnik Svetozar Radovanović predsednik, dr. Miloš Vauhnik prvi podpredsednik, dr. J. Dermovšek drugi podpredsednik, Oskar Obersnel tajnik, R. Boltavzer blagajnik. Odborniki: ravn. Joško Sterger, Slavko Reja, polkovnik Marko Božović, polkovnik Peter Kiler, orožniški kapetan D. Mavrič, F. Luknar, Stanko Terčelj (Sv. Jurij), Franc Babič (Košaki), Ervin Tušek (Dobrovec), Josip Moravec, Ernest Samobor (Sv. Marjeta), dr. Kosta Cacafora, Josip Caf (Pobrežje) in Jakob Vojak (Studenci). Nadzorni odbor: dr. Ivan Jančič in ravnatelj Bogdan Pogačnik. Pri slučajnostih so se obravnave razne važne strelske zadeve, o katerih pa bo dokončno sklepal novi odbor, naskar se je zaključilo lepo uspelo zborovanje strelcev.

Mariborski Hrvati

so se zbrali sredi pri »Novem svetu« k prvemu rednemu občnemu zboru svojega »Napredka« Vodil je inž. Milan Kiepac. Poročali so tajnik Marij Ivančič, blagajnik Jaromir Berklić in dr. Kumbatović za nadzorni odbor. Podružnica šteje 118 članov. Priredila je božičnico in proslavo Zrinjskega in Frankopana. Pri volitvah je bil izvoljen pretežno dosedanjí odbor z Dragom Palužo na čelu. Pri slučajnostih je pozdravil občni zbor predsednik ljubljanskega »Napredka« g. Harazin.

Treznostni teden otvorjen

Propaganda z besedo in tiskom po vsej deželi

Ljubljana, 29. maja. Z nagovorom predsednika pripravljalnega odbora g. nadzornika Janka Grada je bil danes dopolnjen v Akademskem domu otvorjen prvi treznostni teden, ki stoji pod pokroviteljstvom najvišjih predstavnikov občestve. Civicitivno so se udeležili številni zastopniki predstavnikov oblasti ter kulturnih in socialnih organizacij. Med drugim so prišli za bana načelnik socialnega oddelka banke uprave Kosi, za knezoškofa kanonik dr. Zupan, za predsednika apelacijskega sodišča podpredsednik dr. Mastnak, za mestno občino dr. Logar, za prosvetni oddelk banke uprave nadzornik Jeglič, Zvezo kulturnih društev sta zastopala predsednik ravnatelj prof. Jeran in tajnik Dušan Verbič, Rdeči križ šef Starman, Zvezo jugoslovenskih hranilnic Pretnar, dravsko sekcijo Jugoslovenske ženske zveze častna predsednica M. Govekarjeva in predsednica Engelmanova, Slovensko kršćansko žensko zvezo A. Lebarjeva, Jugoslovensko unijo za zaščito dece učitelj Jagodič, Skavtško župo starešina F. J. Knaflič in učitelj Zor, Karitativno zvezo dr. Levičnik, Slomškovo društvo nadzornik Štrukelj, Kolo trezne mladine III. državne gimnazije pa dijak Stojanovič.

Ravnatelj dr. Pirč je poročal o namenu in pomenu treznostnega tedna, kakor si ga je zamislil pripravljalni odbor Lige proti alkoholizmu. Pripravljalni odbor lige si je zastavil nalogo raziskovati alkoholizem v tistem okolju, v katerem živi slovenski človek. Na podlagi teh ugotovitev namera odbor sestaviti program za delo v vsakem izmed teh okolij, potem pa organizirati delovno skupnost. Na marsikatero vprašanje bodo skušali najti odgovor že pri delu v času treznostnega tedna. Ze v okviru tega tedna je pripravljalni odbor po vsej deželi razširil plakate, ki pozivajo narod k boju proti alkoholizmu. V mestu in po šolah pa je z letaki povabil ljudi k obisku vsakodnevnih predavanj, na katerih bodo priznani predavatelji od raznih strani z zdravstvenega kakor s pedagoškega, gospodarskega in gospodinjanskega vidika osvetlili pereče narodno vprašanje, kako zaječiti alkoholizem. Po vsakem predavanju je zamišljen razgovor med udeleženci in pa sklepnanje resolucij. Da bi pa od tega tedna ne imeli koristi le tisti, ki bi se zaradi lokalnih ovir ne mogli osebno udeleževati prireditve, je pripravljalni odbor poskrbel, da bodo vsaj glavne in najtehtnejše referate dobili v roke v tiskani obliki najširši sloji. V mali brošurici so objavljena predavanja dr. Iva Pirca o vplivu alkohola na zdravstveno strukturo Slovenije, Vojka Ja-

Barva je življenje!

Zato bledih in velih ustnic in lic nikdo ne ceni. In vendar kako lahko zamore vsaka žena zadobiti rožnato svež in mladosten izgled s

KHASANA

RDEČILOM ZA USTNA IN RDEČILOM ZA LICA. — Med 8 različnimi barvnimi toni zamorete dobiti za vsak lepotni tip primerno rdečilo. Khasana rdečilo za lica pričara naravno delujočo svežost na Vaša lica. Oba sta odporna zoper slabo vreme, vodo in poljube.

Naše gledališče

DRAMA
Ponedeljek, 30.: Zenitev. Red Sreda. Torek, 31.: Zaprt.
Sreda, 1. junija.: Zenitev. Red A. Četrtek, 2.: Izpit za življenje. Red B.
OPERA
Ponedeljek, 30.: Zaprt.
Torek, 31.: Zaprt.
Sreda, 1. junija.: Manon Lescaut. Red Sreda.
Četrtek, 2.: Lucia di Lammermoor. Red Četrtek. Gostujeta gđ. Zupčičeva in g. Gostič.

100 uspehov in oglas "JUTRO"

MOŠKE OBLEKE prevzete od bivše trgovine J. MACEK prodajamo po ugodnih cenah še DO KONCA TEGA MESECA. Zglasite se v trgovini P. MAGDIČ, Aleksandrova c. 1

Takšen ni bil večerj eden naših najbolj uspešnih dirkačev iz dobe ustanovitve »Kluba slovenskih biciklistov Ljubljana«

gosp. VIKTOR BOHINEC, ki ga tukaj lahko obudujemo na visokem starinskem kolesu. Čil in krepak je večerj zjutraj »v civilizacijo« prisostvovati vsem prireditvam ter dopolnje tudi kot starter poslal na cestno dirko obe skupini dirkačojih.